

ЦІКАВІ
ЗУСТРІЧІ

**ВАСИЛЬ
КРЕМЕНЬ**

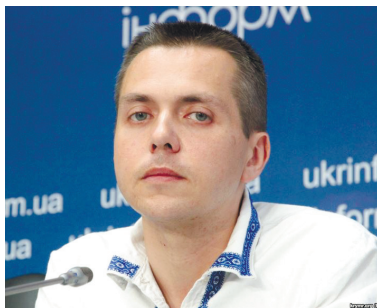
стор. 14

ІДЕНТИЧНІСТЬ

**ЮРІЙ
ІЛЬЧЕНКО**

стор. 7

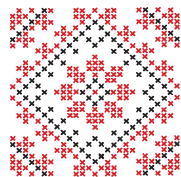
МУЗИКА

**ІВАН
ЛЕНЬО**

стор. 9

cultua.media

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№26 | 30 червня 2017

загальнодержавна українська газета

ISSN 2519-4429

ЧАРИ СВІТУ МИСТЕЦТВА

стор. 15

ДМИТРО ЧОБІТ:

КОРОЇДИ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ. НЕЙМОВІРНА ІСТОРІЯ **СТОП. 2-6**

Ганебних вчинків треба боятися не тоді коли про них пишуть, а коли їх роблять.

Українська народна мудрість

Дмитро ЧОБИТ

Продовження.

Початок у №№24, 25 за 2017 рік

ЛУКАВА «ФУНДАЦІЯ»

На титульній сторінці журналу «Пам'ятки України: історія та культура» (№ 1 за 2017 рік) є звітне повідомлення про те, що цей номер «підготовлений нашою редакцією за активної участі волонтерів і співробітників Благодійної організації «Фундація Героя України, академіка Петра Тронька».

Окрім цього, посилання в журналі не зазначило прізвища жодного «волонтера» чи «співробітника», так званої, «фундації» під жодним матеріалом. А, оскільки, в цьому номері опубліковано мою статтю «Свіржський замок» із світлинами мого сина Андрія Чобота, то повідомляю, що до діяльності дуже підозрілої структури ми не маємо найменшого відношення.

Читачам було б цікаво дізнатися про згаданих загадкових «волонтерів», «благодійників» і «співробітників» та про особисту роль кожного з них. Наразі їх імена чомусь широко не розголошують. Однак, те, що на «Фундацію» постійно посилається А. Сериков та про неї часто пише, вказує на його пряму зацікавленість і причетність до неї. Про це красномовно свідчить і факт проживання А. Серикова разом із В. Кондратюком у нахабно і підступно відчуженій квартирі Лариси Петрівни Тронько № 96, що по вул. Лаврській, 4 у Києві. Цю квартиру вони чомусь називають «Фундацією». Валентин Кондратюк вважається її офіційним керівником. Водночас у кожному номері журналу «Пам'ятки України: історія та культура» він значиться як заступник головного редактора. Тобто, як не крути, а «Фундацію» можна сміливо назвати дітищем Анатолія Никифоровича.

Як пояснює Л.П. Тронько, ініціатива створення «Благодійної організації «Фундація Героя України, академіка П.Т. Тронька» належить А. Серикову; він же і підготував усі установчі документи. Засновниками виступили Анатолій Никифорович Сериков, прикута до ліжка 93-річна Валентина Іванівна Тронько (вдова академіка) і Лариса Петрівна Тронько (його дочка), яку призначили головою правління, а директором – А. Сериков. Членами наглядової ради стали Віталій Володимирович Сатаренко, Людмила Дмитрівна Настенко і Валентина Микитівна Гажа. 17 лютого 2012 року Фундації видано свідоцтво про державну реєстрацію, але вже 29 березня 2012 року її чомусь перереєстровано. Суть

КОРОЇДИ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

НЕЙМОВІРНА ІСТОРІЯ ГРАБУНКУ ВІДОМОЇ РОДИНИ ПІД ПРИКРИТТЯМ

ІМЕНІ ЇЇ ПОКІЙНОГО ГЛАВИ – ГЕРОЯ УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА ПЕТРА ТРОНЬКА

Благодійна організація «Фундація Героя України, Академіка П.Т. Тронька»
01021 м. Київ, вул. М. Грушевського, 34-А, кв. 57 E-mail: ukrelite@rambler.ru
Телефони (044) 232 2350, (098) 208 1125 Факси (044) 253 1362, (067) 441 7015
P/p №26004010476638 в ПАТ «Укрсоцбанк» Печерського району міста Києва, МФО 300023. Код ЄДРПОУ 38148742
www.petro-tronko.blogspot.com <https://www.facebook.com/ptfoundation>

Вих. №8 -1 - 01/07
29 лютого 2014р.

**Відомому державному та громадському діячеві,
Народному депутату України
ТОМЕНКУ М. В.**

ГЛИБОКОШАНОВНИЙ МИКОЛО ВОЛОДИМИРОВИЧУ!

Моя мама, я, правління Фундації сердечно вітаємо Вас, Вашу родину, друзів та однодумців із перемогою Народної революції, і щиро дякуємо Вам за постійну увагу до справи увічнення пам'яті Петра Тронька (1915-2011).

Ми дуже цінуємо Вашу, Миколо Володимировичу, особисту участь торік у Троньківських читаннях в Національній історичній бібліотеці України та Ваш фінансовий внесок у спорудження пам'ятника на могилі П.Тронька на Байковому кладовищі.

Ваше ім'я внесено до **Почесного реєстру благодійників Фундації Героя України, Академіка Петра Тронька**, який вміщено на нашому офіційному сайті http://petro-tronko.blogspot.com/p/blog-page_5740.html.

таких поспішних змін не до кінця зрозуміла.

У 2014 році як голова правління Л.П. Тронько вимагала від А. Серикова звітів про фінансову діяльність, що того сильно нерувало. Мабуть, саме через те Л.П. Тронько й усунули з Фундації. Тепер Лариса Петрівна не бере жодної участі у діяльності «Фундації», більше того – вона дуже сильно у ній розчарувалася і оцінює її вкрай негативно. Така категоричність Л.П. Тронько якось не узгоджується із установчими документами.

У статті 1.4 Статуту «Благодійної організації «Фундація Героя України, академіка П.Т. Тронька» записано: «Діяльність Фундації має суспільний характер, спрямований на підтримку та розвиток науки, культури, освіти, туризму, музейництва...»

Згідно статті 2.1 «Метою Фундації є здійснення благодійної діяльності задля продовження благодійних справ та історичних починань видатного державного і громадського діяча, Героя України, академіка НАН України П.Т. Тронька».

На фоні значної кількості пафосних декларацій про допомогу учням, науковцям, безробітним, хворим, інвалідам привертає увагу й такий статутний пасаж: «Надання всебічної допомоги членам родини П.Т. Тронька, а також представникам його батьківщини, роду Троньків, соратникам і колегам, учасникам Фундації» (виділено автором Д.Ч.). Таким невеличким штришком А. Сериков, як учасник Фундації, отримав законне, передбачене статутом, право на отримання від «Фунда-

ції» «всебічної допомоги» на рівні з учнями, безробітними, хворими та інвалідами. Згідно з наступними змінами в установчих документах, учасником «Фундації» стала ще й 90 річна мама А. Серикова Ольга Юріївна.

Є у статуті і такий запис: «Заснування, реєстрація та постійне поповнення приватних, громадських і державних музейних зібрань» (стаття 2.1.8). Нам невідомо кому з громадських і державних музеїв «Фундація» надала якусь допомогу, а ось те, що вона заснувала так званий «Музей Фундації Петра Тронька» у приватному будинку самого А. Серикова у селі Веприк – незаперечний факт. А скільки для цього пішло зібраних з усіх усюд коштів? Що такі кошти збиралися свідчать копії багатьох листів-звернень до організації та приватних осіб України. В ПАТ «Укрсоцбанк» було відкрито аж три рахунки, мабуть, для різної валюти.

Але А. Сериков мав намір збирати благодійні внески не лише в Україні, а й за кордоном. Ще 17 листопада 2011 року приватний нотаріус Олександра Василівна Тарас засвідчила заяву в Міністерство юстиції України, у якій, зокрема, було написано: «Я, Сериков Анатолій Никифорович, учень Героя України, видатного вченого, громадського та державного діяча, академіка П.Т. Тронька, громадянин Німеччини... приймаю на себе добровільне зобов'язання поширити діяльність Міжнародної Фундації Героя України, академіка П.Т. Тронька на території Федеративної Республіки Німеччина шляхом створення її Представництва».

Безумовно, що таке представництво мусило мати рахунки в банку й свого надійного керівника. Часом не Тараса Анатолійовича Серикова, громадянина Німеччини з міста Обершляйсгайм, який згідно з дуже дивним нотаріально засвідченим заповітом від 20 червня 2012 року міг стати власником усього рухомого і нерухомого майна родини Петра Тимофійовича Тронька і його дочки Лариси?

Судячи із вихідних даних журналу «Пам'ятки України: історія та культура», Фундація ім. П.Т. Тронька спільно з Міністерством культури України виступила його співзасновником. Тепер «Фундація» разом із громадянином Німеччини А. Сериковим на повному серйозі готується стати повноправним приватним власником загальнодержавного журналу!

У кожній ґрунтовно організованій мафії її ватажок, як правило, все робить чужими руками. У доволі темному і загадковому угрупованні під гучною назвою «Благодійна організація «Фундація імені Героя України, академіка П.Т. Тронька» її основний натхненник і організатор, громадянин Німеччини А. Сериков теж майже ніде особисто не фігурує, тому алібі у нього, як він вважає, стовідсоткове. Але усі ці неподобства від діяльності фундації чомусь ведуть саме до особи А. Серикова.

З ініціативи А. Серикова головою правління «Благодійної організації «Фундація імені Героя України, академіка П.Т. Тронька» спочатку обрали Ларису Петрівну Троньку, мабуть, про людське око. Однак сама вона у поясненні стверджує:

– До 13 грудня 2013 року фактичної участі у діяльності благодійної організації я не брала, а Сериков А. Н. переді мною про діяльність організації не звітував, а лише розповідав, що все відбувається належним чином, не надаючи для звіту жодних документів.

Благодійна організація «Фундація Героя України, Академіка П.Т. Тронька»
01021 м. Київ, вул. Михайла Грушевського, 34-А, к. 57. E-mail: ukrelite@rambler.ru
Телефони: (044) 232-2350, (098) 208-11-25. Факс: (044) 253-13-62, (067) 441-70-15

Вих. №14-3-01/07
15 липня 2013р.

**Президенту НАН України,
Академіку НАН України
Б.С. ПАТОНУ
(ОСОБИСТО)**

Вельмишановний БОРИСЕ ЄВГЕНОВИЧУ!

З нагоди 100-річчя з дня народження видатного державного та громадського діяча, Героя України, академіка НАН України Петра Тимофійовича

Благодійна організація «Фундація Героя України, Академіка П.Т. Тронька»
01021 м. Київ, вул. М. Грушевського, 34-А, кв. 57 E-mail: ukrelite@rambler.ru
Телефони (044) 232 2350, (098) 208 1125 Факси (044) 253 1362, (067) 441 7015
P/p №26004010476638 в ПАТ «Укрсоцбанк» Печерського району міста Києва, МФО 300023. Код ЄДРПОУ 38148742
www.petro-tronko.blogspot.com <https://www.facebook.com/ptfoundation>

Вих. №82-А -01/07
30 лютого 2014 р.

До Самооборони Майдану

ГЛИБОКОШАНОВНІ ДРУЗИ!

Правління Фундації і родина Героя України, академіка Петра Тронька (1915-2011) сердечно дякує Вам за несподівані і такі дуже присмні знаки уваги представників 7-ї сотні до його вдови Валентини Іванівни Тронько, а також її привітання 23 лютого із ювілейним 95-літтям.

Принадно звертаємося до Вас із проханням надати посильну благодійну допомогу в облаштуванні експозиції Меморіального музею Героя України, академіка П.Т.Тронька у Києві.

Якщо Вами будуть виявлені безодячні предмети мистецтва етнографії

На листах стоять відскановані підписи Лариси Петрівни Тронько, однак вона стверджує, що про них нічого не знала. Дійсний автор листів невідомий. Директором «Фундації» на той час був А. Сериков

Благодійна організація «Фундація Героя України, Академіка П.Т. Тронька»
01021 м. Київ, вул. М. Грушевського, 34-А, кв. 57, (044) 253-1362, (098) 208-1125 E-mail: ukrelite@rambler.ru

ДОБРОДІЙНИЙ РЕЄСТР №01-2012-01
благодійних пожертв цільового призначення на спорудження пам'ятника Героєві України, Академіку П.Т. Троньку

№	Ім'я, регалії та контактні відомості особи	Сума пожертви, підпис
1.	Доктор історичних наук, зав. відділом Музейних справ І.В.	100 грн
2.	Відставний майор А.Ч., кенескерів Київ, вул. Селіщів, 8, кв. 4	100 грн.
3.	С.І.Н., проф. заст. з відп. за Н-М істор. Середн. НАНУ вул. Мигурина 4, кв. 80	100 грн
4.	К.І.К., к.о. Н-а історії України НАН України	100 грн.
5.	Бікова Людмила, к.с., к.і.к. Відділу історії України 20-30-х рр. ХХ ст.	20 грн.

Волонтери «Фундації» збирали пожертви на пам'ятник П.Т. Троньку в інститутах НАН України, тоді коли на його рахунках було понад чотири мільйони гривень – всі вони цезли. Куди пішли внески – невідомо

У грудні 2013 і січні 2014 років Л. П. Тронько стала активно цікавитися діяльністю фундації і, як вона зазначає: «Сериков А. Н. став помітно нервуватися та уникав будь-якої відповіді, що в мене викликало певні підозри».

Підозри посилювалися після того, як А. Сериков надав для підпису Л. П. Тронько документи на якийсь посівний матеріал та саджанці дерев і не міг нічого пояснити, де він їх буде сіяти і садити.

Очевидно, що то були дерева, кущі, трави та квіти, висаджені і висіяні у садибі матері А. Серикова у селі Веприк. Такий висновок роблю зі слів теперішнього голови правління «Фундації» Валентина Кондратюка, який розповів мені, що посадив дуже великий сад у селі Веприк. А присутній при цьому А. Сериков похвалив Валентина як дуже хорошого садовода.

Але саджанці – невинні плодючі порівняно з іншими видами діяльності «Фундації».

Благодійна організація «Фундація Героя України, Академіка П.Т. Тронька»
01021 м. Київ, вул. М. Грушевського, 34-А, кв. 57, (044) 253-1362, (098) 208-1125 E-mail: ukrelite@rambler.ru

Вих. №12-3 -01/07
29 травня 2013р.

**ЦК Компартії України
СИМОНЕНКУ П.М.
(Особисто)**

Вельмишановний ПЕТРЕ МИКОЛАЙОВИЧУ!

Висловлюємо Вам подяку за Вашу особисту участь в ушануванні пам'яті П.Т.Тронька і внесок у розмірі 5 тис. грн на спорудження надгробка на його могилі на Байковому цвинтарі.

Дозвольте проінформувати Вас про підготовку до 100-річного ювілею з дня народження Петра Тимофійовича.

Готується постанова Кабінету міністрів та ухвала ЮНЕСКО на основі розробленого торік і надісланого Вам проекту всеукраїнської програми увічнення пам'яті П.Т.Тронька (вих.№12-2-01/07 від 12.12.2012р.).

Є певний прогрес у облаштуванні двох перших музеїв – у меморіальній квартирі-музеї в Києві та літній домівці родини Троньків на Чернігівщині – завершено встановлення захисних жалюзів, нових вікон, систем охорони. Триває систематизація й опис їхніх фондів, що потребує залучення фахівців різних галузей – істориків, політологів, джерелознавців, мистецтвознавців, етнографів, музеєзнавців. До цієї роботи найчастіше зголошуються лише ентузіасти, оскільки ані фонду заробітної праці, ані жодної штатної одиниці Фундація не має.

Постала ідея створення додаткових експозицій – «Керівники Радянської України і доба піднесення української культури 60-80рр. ХХ ст.», «Комуністична партія у творах українського образотворчого мистецтва ХХ ст.», які органічно доповнять меморіальний робочий кабінет П.Т.Тронька.

У листі до керівника комуністів, очолювана А. Сериковим «Фундація» обіцяє увічнити компартію в експозиціях музеїв по вул. М. Грушевського, 34-А та у селі Веприк

У лютому 2014 року відразу з двох джерел: від вдови Олеса Гончара та із виявленого в квартирі документа Лариса Петрівна Тронько дізналася, що від її імені по всій Україні розсилалися листи з проханням перерахувати кошти на рахунок Фундації для встановлення пам'ятника на могилі її батька П.Т.Тронька. Ось що з цього приводу свідчить сама Лариса Петрівна:

«Виявлений документ викликав у мене обурення, оскільки пам'ятник на могилі мого батька було встановлено ще у 2012 році та повністю мною оплачено... Сериков А. Н. не знайшов, що відповісти, а лише помітно рознервувався».

Ось така благодійна «Фундація» з числа відповідальних працівників загальнодержавного журналу Міністерства культури України «Пам'ятки України: історія та культура». Але і це ще не все.

За словами Лариси Петрівни Тронько у березні 2014 року через друзів вона дізналася, що вже не є власником квартири на Грушевського 34-А та Лаврській, 4, а ним став громадянин Росії та соратник А. Серикова Валерій Гриценко.

У діяльності «Благодійної організації «Фундація імені Героя України, академіка П.Т.Тронька» є чимало інших цікавих і пікантних діянь, але їх, насамперед, мають дослідити правоохоронці.

Благодійна організація «Фундація Героя України, Академіка П.Т. Тронька»
01021 м. Київ, вул. Михайла Грушевського, 34-А, к. 57. E-mail: ukrelite@rambler.ru
Телефони: (044) 232-23-50, (098) 208-11-25. Факс: (044) 253-13-62, (067) 441-70-15

Вих. №138-01/07
23 липня 2013р.

**Attn.: National Committee
Association of United Ukrainian Canadians
До Керівництва
Товариства об'єднаних українських канадців**

Вельмишановні Пані та Панове!

Сподіваюся, багато хто з Вас чув про академіка Петра Тронька (1915–2011), а дехто навіть був особисто знайомий із моїм батьком. Кілька десятиліть він тісно співпрацював із ТОУК, у своїх виступах і публікаціях неодноразово відзначав добрі справи Товариства, непересічні здобутки у плеканні рідної культури на канадських теренах, заслуги у здобутті Україною незалежності (див., зокрема: <http://histans.com/JournALL/journal/1999/3/11.pdf>).

У 1962 – 1978 роках Петро Тронько – заступник голови Ради міністрів Української РСР, віце-прем'єр-міністр по-сучасному. Те, що він зміг зробити для порятунку і відродження національної культури в умовах совєцької дійсності, записано золотими літерами в аннали історії. Окрім того, по 22 роки

У листі-проханні до канадських українців про надання пожертви «Фундації» її керівник пише про страшну «совєтську дійсність»

Такі листи, за комп'ютерним відтворенням підпису Л. П. Тронько, сотнями, а може, й тисячами розсилалися по всій Україні: у банки, підприємства, навчальні заклади, редакції газет, телебачення, окремих посадовим і відомим особам, у тому числі А. Яценюку, І. Вакарчуку, Л. Кравчуку, В. Симоненку, А. Кінаху, В. Пинзенику, Б. Олійнику і навіть митрополиту Володимиру.

Скільки у такий спосіб зібрано коштів і як їх витрачено – невідомо. Відомо інше. Саме в цей час – у 2012–2013 роках у селі Веприк посиленіми темпами будувалася нова приватна садиба А. Серикова, в якій її власник та водночас директор Фундації задекларував намір створити музей «Літня домівка родини Троньків».

Ще раз зачитую пояснення Л. П. Тронько з цього приводу:

«Я знову обурилася та висловила своє ставлення до виявлених фактів Серикову А. Н. і сказала, що якби покійний П.Т.Тронько був живий, то він мене, свою доньку, вбив би, а Серикова А. Н. закопав, та додала, що такими листами Сериков А. Н. спалює моє ім'я і світлу пам'ять про мого батька перед всією Україною».

ПІДҐРУНТЯ ШАХРАЙСТВА

Видатний державний і громадський діяч, Герой України, академік НАН України П.Т.Тронько помер 12 вересня 2011 року. У нього залишилася прикута до ліжка 93-річна вдова Валентина Іванівна Тронько та дочка Лариса Петрівна Тронько. Вони разом проживали на урядовій дачі в Кончі-Заспі під Києвом.

У похороні чоловіка вдова участі не брала – вона лежала тяжкохвора, після операції, з переломом шийки стегна. Під час похоронних процедур до Лариси Петрівни підійшов чоловік, відрекомендувався улюбленим учнем батька та назвався Анатолієм Никифоровичем Сериковим.

Згодом А.Сериков кілька разів навідав прибиту горем родину у Кончі-Заспі і запропонував свої послуги та допомогу. Він справляв приємне враження, розповідав про Петра Тимофійовича та відкрив родинну таємницю. Виявляється академік ще за життя мріяв відкрити у своїй київській квартирі музей. З цією метою А.Сериков запропонував створити

благодійну організацію – фундацію імені П.Т. Тронька.

4 листопада 2011 року благодійник А.Сериков із уже заготовленими документами приїхав на Кончу-Заспу у супроводі нотаріуса Олександри Василівни Тарас. Сказав, що довіреність потрібна для заснування благодійної організації, майбутнього оформлення спадщини і створення в квартирі № 57 по вул. М. Грушевського, 34-А музею.

У цей день підписали та нотаріально засвідчили вихідну «грамоту» – довіреність, згідно з якою Тронько Валентина Іванівна уповноважувала свою доньку Тронько Ларису Петрівну виступати від свого імені та надала їй величезну кількість повноважень, розписаних дрібним шрифтом аж на двох офіційних бланках! Зацитуюмо лише деякі із цих «нотаріально-благодійних» перлів.

«Управління всім належним мені на праві власності рухомим і нерухомим майном у тому числі, зокрема, але не виключно, квартирою 57 в будинку № 34-А по вулиці М. Грушевського в Києві, 2-кімнатним дачним будинком №15, що знаходиться на території Державного підприємства «Будинок відпочинку «Конча-Заспа»; колекцією живопису, книг, кераміки, скла, фарфору».

«Учась у заснуванні, реєстрації та організації роботи Міжнародного благодійного фонду, в тому числі, але не виключно, – передача колекції живопису, книг, кераміки, скла, фарфору та самої вищезказаної картини (?ДЧ) на баланс Міжнародного благодійного фонду».

«Отримання пенсії, матеріальної допомоги, субсидій та інших нарахувань».

«Оформлення, подача необхідних документів та отримання відповідних дозволів на будівництво будинків на моє ім'я та укладення відповідних угод на зазначене будівництво».

А тепер трішки перервемо цитування та задамо прості запитання. Навіщо 93-річній мамі так детально, та ще й нотаріально засвідчено, передавати 74-річній доньці права, якими вони спільно користувалися усе життя без жодних проблем та послуг А. Серикова? Це – перше. І – друге. А хто з нормальних і притомних людей, мами і доньки зокрема, буде юридично виписувати норми щодо «управління... на праві власності рухомим і нерухомим майном»? Вони що, без цієї сериковської писульки не могли ним управляти? А навіщо так юридично докладно розписано право на «квартиру № 57 у будинку № 34-А по вулиці М. Грушевського в Києві»? А на дачний будинок № 15 у Кончі-Заспі? А про «колекцію живопису, книг, кераміки, скла, фарфору»?

Та й навіщо доньці юридично оформляти право на одержання маминої пенсії, матеріальної допомоги? ►

КОРОЇДИ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

НЕЙМОВІРНА ІСТОРІЯ ГРАБУНКУ ВІДОМОЇ РОДИНИ ПІД ПРИКРИТТЯМ

ІМЕНІ ЇЇ ПОКІЙНОГО ГЛАВИ – ГЕРОЯ УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА ПЕТРА ТРОНЬКА

► Невже вони без А.Серикова цього не робили? Та не було жодних проблем! Банківські картки і коди до них мама і донька використовували спільно, за взаємною згодою, тобто так, як і в більшості сімей українців. Навіщо ж таку довіреність А.Сериков для них придумав?

А як феноменально звучить пункт згідно з яким 93-річна мама передавала 74-річній доньці «право на будівництво на моє ім'я»!

Чимало подібних, дуже підозрілих запитань виникає і до всіх інших положень нотаріально засвідченої довіреності, особливо щодо представлення інтересів вдови академіка в «будь-яких установах... в райдержадміністраціях... в бюро технічної інвентаризації та реєстрації права власності»? А в «міністерствах і відомствах, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Державному управлінню справами...» і в безлічі інших організацій та підприємств «різної форми власності»? Та за свої 93 роки Валентина Іванівна туди ніколи не ходила, бо не було потреби та й про існування багатьох із названих А.Сериковим установ вона навіть не здогадувала-

Вдова академіка П. Т. Тронька Валентина Іванівна Тронько передає повноваження дочці Л. П. Тронько. 4 листопада 2011 року

У цей же день, 8 грудня 2011 року, нотаріус Тарас О. В. засвідчила ще одну довіреність, за змістом вона майже не відрізнялася від першої довіреності – все у ній майже ідентичне, тому спочатку здається, що то один і той же документ. Але ні! Тут є невеличкий нюанс. Л. П. Тронько підписує її лише від свого імені і уповноважує А.Серикова представляти себе без згадки про маму В. І. Тронько. Тут теж ідеться про те, що А.Сериков отримує право «мати вільний доступ до вищевказаного нерухомого майна».

Мабуть, наданих повноважень А.Серикову було замало і 26 березня 2012 року він отримує від Л. П. Тронько чергову довіреність, оформлену належним чином вже майже рідним нотаріусом Олександром Василівною Тарас. На цей раз А.Серикову

знову надано чергову порцію повноважень, які стосувалися багатьох сфер цивільно-правових відносин, зокрема:

«Управління та розпорядження належним мені на праві власності нерухомим майном, що складається із квартири, яка знаходиться за адресою: м. Київ, вул. Лаврська, будинок 4, квартира 96»;

Для цього представник (тобто А.Сериков – Д.Ч.) вправі:

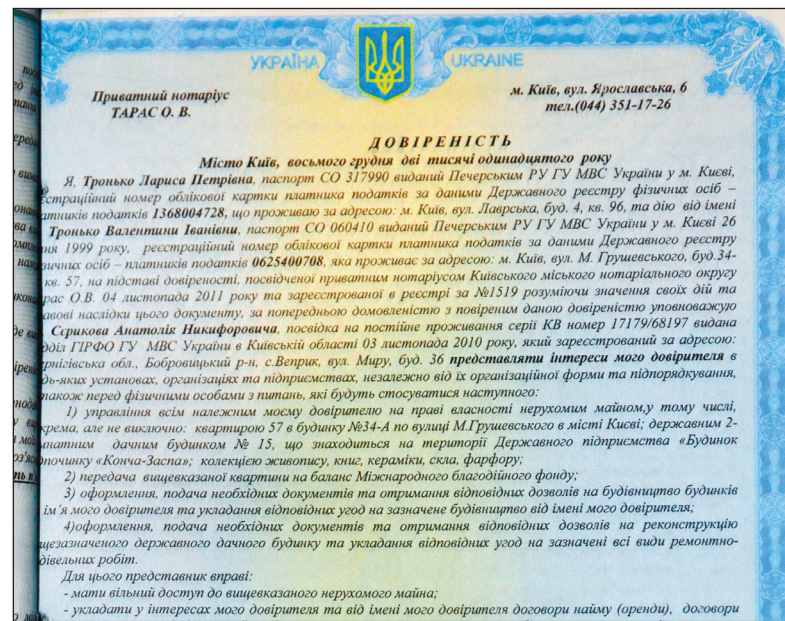
– мати вільний доступ до вищевказаної квартири;

– укласти в моїх інтересах та від мого імені договори (купівлі-продажу, дарування, міни тощо)...

– розписуватися за мене на всіх без винятку документах...

– отримувати належні мені гроші від укладених правочинів з наступною передачею мені».

Останній пункт викликає особливе замилування від благород-

Дочка академіка П. Т. Тронька Лариса Петрівна Тронько від себе і від своєї матері передає усі свої та мамині повноваження А.Серикову. 8 грудня 2011 року

ся. А тут такий вал обов'язків на свою 93-річну голову чи на плечі 74-річної доньки. Але не все так зле, коли є «благодійники».

8 грудня 2011 року А.Сериков уже вкотре «облагодив» родину Троньків. У цей день нотаріус Олександр Василівна Тарас знову засвідчила довіреність. Вона починалася так: «Я, Тронько Лариса Петрівна..., що проживаю за адресою: м. Київ, вул. Лаврська, буд 4, кв. 96, та дію від імені Тронько Валентини Іванівни, яка проживає за адресою: м. Київ, вул. Грушевського, буд. 34-А, кв. 57, на підставі довіреності, посвідченої приватним нотаріусом Київського міського округу Тарас О. В. 04 листопада 2011 року та зареєстрованої в реєстрі за № 1519, розуміючи значення своїх дій та правові наслідки цього документа за попередньою домовленіс-

тю з повірним (тобто із А.Сериковим – Д.Ч.) даною довіреністю уповноважую Серикова Анатолія Никифоровича... представляти інтереси мого довірителя (тобто мами – Валентини Іванівни Тронько – Д.Ч.) в будь-яких установах, організаціях та підприємствах...»

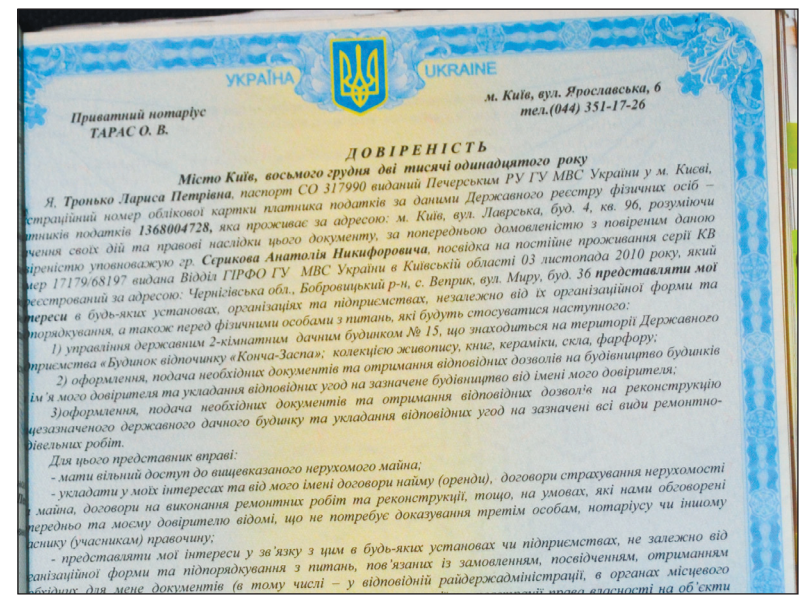
Практично згідно з цією довіреністю А.Сериков отримав усі повноваження, нотаріально надані 4 листопада 2011 року мамою Валентиною Іванівною Тронько своїй доньці Ларисі Петрівні Тронько!!! Для більшої надійності всі головні положення і в цій довіреності, наданій А.Серикову, продубльовано. Ото вам комбінація! Остап Бендер до такого не додумався!

Отже, А.Сериков отримав права, які стосувалися «управління усім належним моєму довірителю на праві власності нерухомим

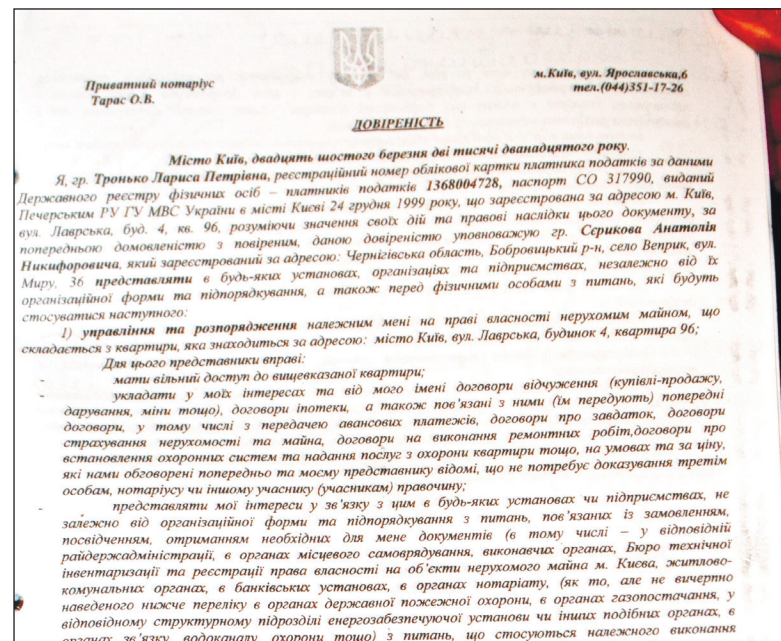
майном, у тому числі, зокрема, але не виключно: квартирою 57 в будинку № 34 по вул. М. Грушевського в місті Києві, державним 2-кімнатним дачним будинком № 15, що знаходиться на території державного підприємства «Будинок відпочинку «Конча-Заспа»; колекцією живопису, книг, кераміки, скла, фарфору...»

У тексті довіреності передбачено, що «представник (А.Сериков – Д.Ч.) «вправі мати вільний доступ до вищезазначеного майна», тобто до квартири № 57 по вул. М. Грушевського, 34-А!

Тоді ж А.Сериков отримав і багато-багато інших повноважень щодо розпорядження родинним майном сім'ї Героя України, академіка НАН України П. Т. Тронька. Навіщо це йому? Невже для добродійної діяльності?

Л. П. Тронько передає свої повноваження А.Серикову. 8 грудня 2011 року

Чергова довіреність від Л. П. Тронько А.Серикову. 26 березня 2012 року

ної особи А.Серикова, тому сподівання на отримання належних Л. П. Тронько грошей через дивовижне посередництво цього надзвичайно чесного, справедливого, порядного і законослухняного громадянина можуть лише розчутити наївних, а в знаочих – викликати неминучу гримасу подиву та дуже іронічну, криву посмішку.

Таким чином, за допомогою одержаних довіреностей А.Сериков отримав юридичну підставу на повний доступ до двох квартир родини Троньків та до усього їхнього майна. Та ще й отримав повноваження розпоряджатися усім рухомим і нерухомим майном на свій розсуд! Навіть укласти договори купівлі-продажу!

На диво довірлива (в житті не зустрічала негідників) Лариса Петрівна, не підозрюючи нічого лихого, навіть передала А.Серикову ключі від обох квартир

Книжкова шафа академіка П. Т. Тронька із кабінету в Інституті історії України НАН України, встановлена «музейниками» у ванній кімнаті «музею» на М. Грушевського, 34-А

(на Лаврській і Грушевського) та ключі від батьківського сейфа, в якому зберігалися особливо вартісні сімейні реліквії, коштовності, гроші, банківські картки з кодами, документи.

10 жовтня 2012 року А. Сериков отримав від Л. П. Тронько ще одну довіреність. На цей раз її засвідчив нотаріус Б. П. Романовський.

У цій довіреності теж є чимало повторів із попередніх, але є й новели, серед них Л. П. Тронько довірила А. Серикову: «отримувати та відправляти пошту кореспонденцію», «розписуватись за мене на всіх без винятку документах».

Досить цікавим у цьому плані є ще й такий нотаріальний перл: «Вносити та отримувати кошти на відомий представнику рахунок у відомій йому банківській установі (із правом переведення внесених коштів із однієї банківської установи в іншу банківську установу)...» Отже, тут ідеться про банківські рахунки Л. П. Тронько, відомі пану Серикову!

Читаєш такі нотаріальні шедеври і думаєш: «Вовка пустили не в овечу кошару, а прями́сінко у ковбасну комору». Цю думку підсилює таке повноваження, подароване нотаріусом від імені Л. П. Тронько, яка нібито довіряє А. Серикову: «Бути моїм представником щодо розпорядження відкритими на моє ім'я поточними депозитними вкладками в банківських установах, перераховувати або отримувати через каси банків будь-які суми з рахунків, в тому числі нараховані на суми вкладів відсотки, без обмежень їх розміру, поповнювати рахунки, а в разі необхідності, закривати рахунки та відкривати нові рахунки в національній чи іноземній валюті на моє ім'я, подавати необхідні заяви, отримувати будь-які довідки та документи про наявність грошових сум, відсотків (нараховань) по них чи руху значених сум, розписуватись від мого імені на платіжних та інших документах, проводити інші

операції, в тому числі укласти інші договори, підписувати від мого імені заяви на встановлення автоматизованих систем управління рахунками, отримувати будь-які ключі доступу, в тому числі електронні ключі».

Що не кажіть – дуже «благородні» фінансові послуги, специфічні. Може б, їх А. Сериков ще й Ахметову з Пінчуком запропонував? Нотаріально.

Жодна людина не підпише засвідчену нотаріусом довіреність будь-якій чужій особі та не надасть їй право «вільного доступу» до своїх квартир та повного розпорядження усім своїм нерухомим і рухомим майном, у тому числі «колекцією живопису, книг, кераміки, скла, фарфору!» Жодна людина не довірить чужому права розпоряджатися своїми «депозитними вкладками в банківських установах», «отримувати будь-які суми з рахунків» і т. д.

Хіба безперечно розумна людина, кандидат технічних наук, беззмінний Вчений секретар (30 років!) науково-дослідної установи Лариса Петрівна Тронько таке могла підписати? Та ніколи в світі!

Однак виникає й інше запитання: «А навіщо А. Сериков узагалі створив таку нотаріально засвідчену довіреність?» Чи не для того, аби юридично прикрити вже заплановані майбутні діяння, спрямовані на заволодіння нерухомим майном, тобто квартирами, і рухомим майном: коштами та родинними речами? Перед нами не просто довіреності, а нотаріально засвідчені факти, що можуть вказувати на наявність злого умислу – наміру заволодіти чужим рухомим і нерухомим майном! У цьому не може бути щонайменших сумнівів. Ні в кого!

Коли це не так, то А. Сериков мав би відповісти хоча б на такі запитання:

– Навіщо він 4 листопада 2011 року привіз нотаріуса Олександру Василівну Тарас на дачу № 15 у Кончі-Заспі із задалегідь підготовленим текстом довіреності,

згідно якого 93-річна Валентина Іванівна Тронько передала силусиленну повноважень своїй дочці Ларисі Петрівні Тронько?

– У чому полягала необхідність такої нотаріальної дії?

– Чому усі повноваження, які передала В. І. Тронько своїй дочці Л. П. Тронько, вже 8 грудня 2011 року, по новій, нотаріально засвідченій, довіреності цим же нотаріусом О. В. Тарас, були передані особисто йому – громадянину Федеративної Республіки Німеччина із села Веприк Анатолію Никифоровичу Серикову?

– Навіщо А. Серикову нотаріально засвідчене право отримувати належні Л. П. Тронько «грошові кошти», переводити кошти цієї ж Л. П. Тронько «з однієї банківської установи в іншу банківську установу»?

– З якою метою А. Сериков домагався права «перераховувати або отримувати через каси банків будь-які суми з рахунків Л. П. Тронько без обмежень їх розміру»?

Думаю, що сама постановка цих запитань красномовно вказує на наявність злого умислу, що і є головною складовою, пов'язаною із шахрайством, злочину.

У цьому плані особливого наголосу потребує довіреність видана А. Серикову 26 березня 2012 року, якою, серед багатьох чого іншого, він отримав право управляти та розпоряджатися належним Л. П. Тронько нерухомим і рухомим майном, коштами на рахунках банківських установ, у тому числі її квартирою № 96 по вул. Лаврській, 4.

Якщо, навіть теоретично припустити, що, при живій вдові, А. Сериков міг створювати у квартирі академіка П. Тронька (№ 57 по вул. Грушевського 34-А) якийсь «меморіальний музей», тому йому потрібен був «вільний доступ до нерухомого і рухомого майна» академіка, то навіщо він мав мати «вільний доступ» ще й до квартири № 96 по вул. Лаврській, 4, у якій мешкала лише Лариса Петрівна Тронько? Ось це загадка усієї підступної та хижої суті нотаріально посвідченої довіреності.

Але і то ще не всі довіреності – їх у А. Серикова є на всі випадки. Серед них не останнє місце займає його друг та сусід по квартирі у місті Лімасол, що на Кіпрі, громадянин Російської Федерації Валерій Олександрович Гриценко. 18 квітня 2012 року він теж отримав від Л. П. Тронько довіреність, засвідчену нотаріусом О. В. Тарас, її обсяг прав і повноважень був значно менший ніж у довіреностях, виданих на ім'я А. Серикова, та й дійсна вона була не три чи п'ять років, як у головного «благодійника», а лише, чомусь, рік; мабуть для виконання особливо відповідальної «благодійної» операції.

Про її характер можна здогадатися із чергової довіреності від Л. П. Тронько засвідченої нотаріусом В. О. Тарас 4 травня 2012 року. Згідно цієї довіренос-

ті В. О. Гриценко отримав права та повноваження від імені Л. П. Тронько представляти її «інтереси в усіх державних і недержавних установах та організаціях... при вирішенні усіх питань, які стосуються замовлення, підготовки, отримання документів, необхідних для укладання договорів відчуження нерухомого майна (в тому числі купівлі-продажу...)»

Цю довіреність теж видано лише на один рік, але цього, мабуть, було цілком достатньо. Вже влітку 2012 року В. О. Гриценко став юридичним власником обидвох квартир належних Л. П. Тронько – чотирикімнатної № 57 по вул. М. Грушевського 34-А і двокімнатної № 96 що по вул. Лаврській, 4.

Є підстави вважати, що при підготовці та отриманні довіреностей А. Сериков діяв із злим умислом. Про таке свідчить той факт, що Лариса Петрівна Тронько нічого не знала про наявність таких довіреностей. Про їх існування вона дізналася шойно у березні 2014 року!

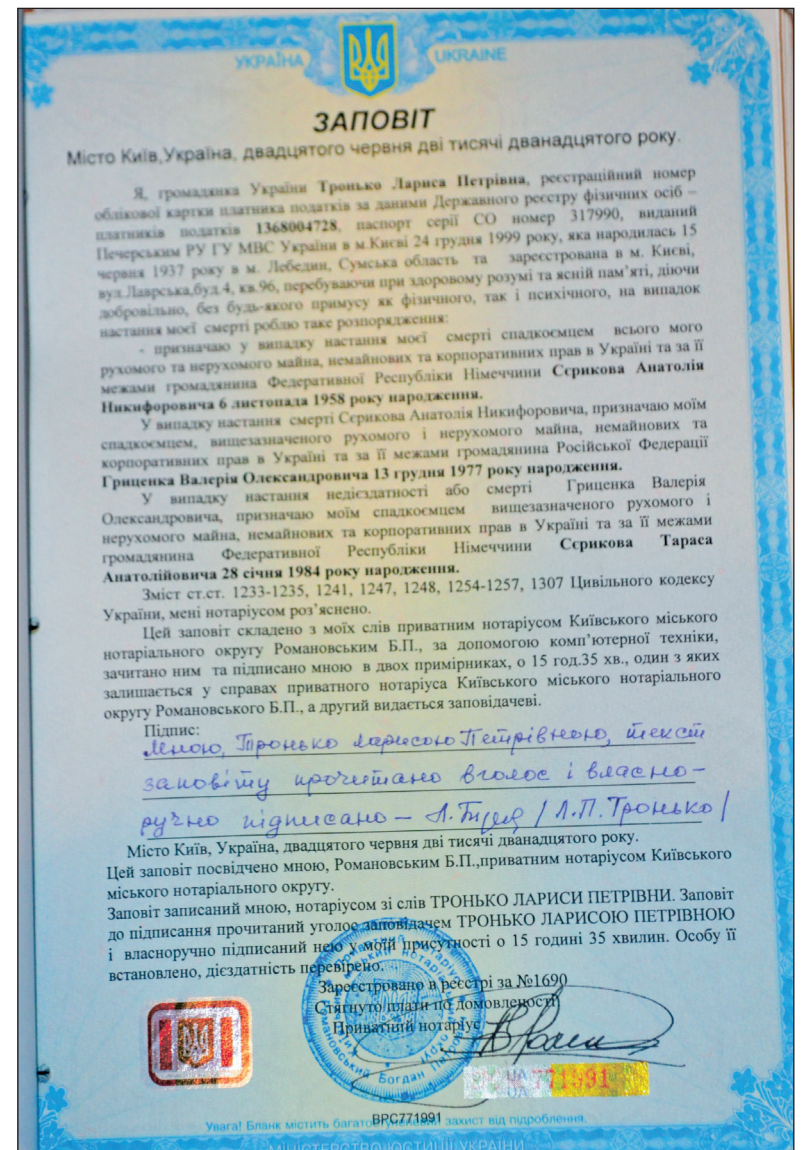
Тоді у Л. П. Тронько посилюється підозра до А. Серикова щодо квартир і вона його запитала: «Де документи на квартири?» На що Сериков відповідав: «Не переживайте, квартири ваші, а документи зберігаються у банківській скриньці. Ось замовив скриньку на таке-то число». Наступного разу послався на зайнятість.

А. Сериков усіляко зволікав, та не давав достовірної інформації.

Не отримавши належної відповіді, Лариса Петрівна за порадою друзів звернулася по допомогу до нотаріуса. Там увійшли у Єдиний реєстр довіреностей та встановили точну дату та номери нотаріальних записів, згідно з якими Л. П. Тронько надала А. Серикову право розпоряджатися усім своїм рухомим і нерухомим майном. Більше того, Лариса Петрівна почувала від нотаріуса приголомшливу новину про те, що її квартира № 96 по вул. Лаврській, 4 та колишня квартира батьків (мама померла у 2014 році) № 57 по вул. М. Грушевського, 34-А їй уже юридично не належать. Ось такі «благодійники» і таке «благодійництво».

ЗАПОВІТ «БЛАГОДІЙНИКАМ»

Упродовж листопада 2011 – жовтня 2012 років А. Сериков домігся не менше 4-х нотаріально засвідчених довіреностей для себе і 2-х для свого компаньйона В. Гриценка, згідно яких від імені Лариси Петрівни Тронько вони отримали право вільно розпоряджатися усім її рухомим і нерухомим майном та, навіть, коштами на рахунках банків! Положення цих довіреностей дублювалися, тому ними можна було користуватися поперемінно та, як заманеться. ►

Заповіт Л. П. Тронько на ім'я А. Н. Серикова. 22 червня 2012 року. Тобто вже після оформлення 14 червня 2012 року купівлі-продажу двох квартир родини Троньків

КОРОЇДИ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

НЕЙМОВІРНА ІСТОРІЯ ГРАБУНКУ ВІДОМОЇ РОДИНИ ПІД ПРИКРИТТЯМ ІМЕНІ ЇЇ ПОКІЙНОГО ГЛАВИ – ГЕРОЯ УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА ПЕТРА ТРОНЬКА

► Вже сама кількість довіреностей недвозначно вказує на те, що у голові організатора та натхненника цієї «благодійної» справи аж вирували різноманітні плани щодо нерухомого і рухомого майна родини Троньків – про це досить чітко та прямо написано у нотаріально засвідчених довіреностях.

Мабуть в усіх цих планах були якісь вади, тому А.Сериков вирішив підстрахуватися ще одним, дуже поважним документом – заповітом.

22 червня 2012 року приватний нотаріус Б.П.Романовський посвідчив заповіт Л.П.Тронько. З огляду на його важливий і викривальний характер наводимо основну частину тексту цього документа:

«Я громадянка України Тронько Лариса Петрівна ... перебуваючи при здоровому розумі та ясній пам'яті, діючи добровільно, без будь-якого примусу як фізичного, так психічного, на випадок настання моєї смерті роблю таке розпорядження:

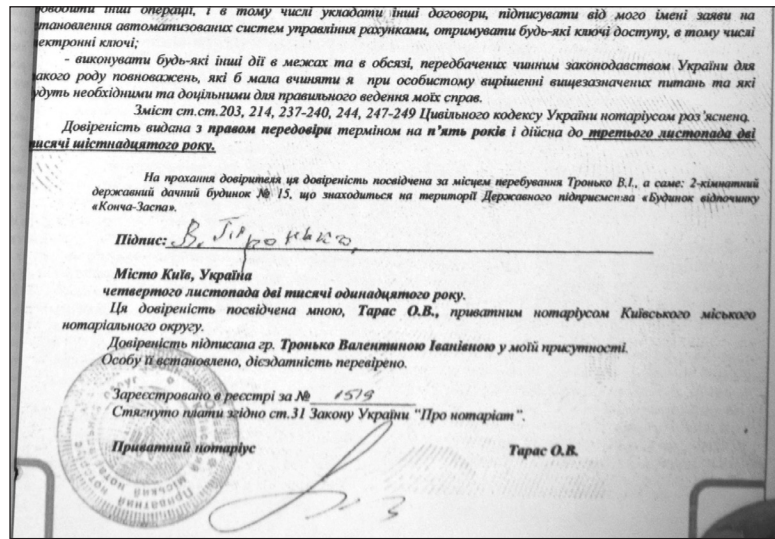
– призначаю у випадку настання моєї смерті спадкоємцем всього мого рухомого та нерухомого майна, немайнових та корпоративних прав в Україні та за її межами громадянина Федеративної Республіки Німеччина Серикова Анатолія Никифоровича 5 листопада 1958 року народження.

У випадку настання смерті Серикова Анатолія Никифоровича, призначаю моїм спадкоємцем, вищезазначеного рухомого і нерухомого майна, немайнових та корпоративних прав в Україні та за її межами громадянина Російської Федерації Гриценка Валерія Олександровича 13 грудня 1977 року народження».

У випадку настання неієздатності або смерті Гриценка Валерія Олександровича, призначаю моїм спадкоємцем, вищезазначеного рухомого і нерухомого майна, немайнових та корпоративних прав в Україні та за її межами громадянина Федеративної Республіки Німеччина Серикова Тараса Анатолійовича 28 січня 1984 року народження.

Звичайно – А.Сериков пояснюватиме, що заповіт Л.П.Тронько – то вияв її вдячності до нього, його дружка та сина. Але і тут виникає чимало запитань.

Сам текст заповіту може свідчити про його фальшивий та недостовірний характер. Таке впливає зі слів заповідача: «Цей заповіт складено з моїх слів приватним нотаріусом...» Прочитавши їх, Л.П.Тронько мені заявила, що вона цей текст нотаріусу не диктувала, і не могла диктувати, бо він для неї незнайомий. Дати народження А.Серикова, його сина Тараса та громадянина В.Гриценка вона не знала і не знає, та й вони її ніколи не цікавили. Тобто текст заповіту не міг складатися з її слів. Це – одне. І – друге. Про яке майно Л.П.Троньків «за кордоном» можна вести мову, коли його там ніколи не було і нема. Такий шедевр нотаріально засвід-

Прикінцева частина довіреності, виданої В.І.Тронько своїй дочці Л.П.Тронько

Фото балкона квартири академіка П.Т.Тронька з отворами в огороженні

ченої творчості свідчить про те, що складався він не Л.П.Тронько, а зацікавленою особою, якою міг бути, мабуть, А.Сериков, бо на нього та його сина й складався заповіт. Саме йому і могли бути потрібні записи про майно за кордоном.

Третє. У заповіті йдеться про те, що Л.П.Тронько заповідає А.Серикову «корпоративні права в Україні та за її межами». Читаючи цей заповіт я запитав Ларису Петрівну, що вона мала на увазі? Виявилось, що Л.П.Тронько навіть не знає що означає юридичний термін «корпоративні права»! То як вона могла таке писати чи диктувати нотаріусу, як цього вимагає закон?

За приписами статті 167 Господарського кодексу України: «корпоративні права – це права особи, частка якої визначається у статутному фонді (капіталі) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання наявної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі її ліквідації». Л.П.Тронько не була і не є учасником жодної господарської організації, (принаймні вона про таке не знає), тому цей пункт, на перший погляд, виглядає дуже дивним. Але якщо виходити із тих прав, що Л.П.Тронько, нібито, по нотаріально засвідченій довіреності надала А.Серикову, то він вповні міг це використати, і десь щось створити від її імені, тому й потрібен був такий запис. Ось і все.

Правдоподібно, що заповіт складала не заповідач, як це передбачено законом, тобто Л.П.Тронько, а, найвірогідніше, сам А.Сериков! Ось чому довкола цього «заповіту» лігає так багато бджіл! – від нього за кілометри пахне липою, як і від багатьох інших довіреностей і договорів, що їх зварганили «благодійниками».

300023 ПАТ "УКРСОЦБАНК" Печерське відділення

Виписка по особовому рахунку № 26004010476638 за 06.09.2012

БО «Фундація Героя України, академіка П.Т.Тронька»

(980 Гривня)

Попередня операція 05.09.2012

Вхідний залишок на 06.09.2012

4 939.99

ДОКУМЕНТ	КОРЕСПОНДЕНТ			КС	СУМА ДЕБЕТ	СУМА КРЕДИТ	ПРИЗНАЧЕННЯ
	Назва кореспонденту						
ОП	Назва банку						
	МФО	№ рахунку	Ідент.код				
300610002	Кред. заборг. за прийм. платежі						
6	Київська Філія ПАТ "АКБ" КАПІТАЛ"					60 000.00	Благодійна допомога у справі спорудження пам'ятника без ПДВ Сидоренко Іван Петрович
	380407	2902598002	33371770				

Підсумок оборотів

0.00 60 000.00

Вихідний залишок

64 939.99

Виписку склав ПАТ "УКРСОЦБАНК" МФО 300023 Петренко О.П.

Виписка з банківського рахунку про перерахування І.П.Сидоренком 60 тисяч гривень на спорудження пам'ятника П.Т.Троньку

І ще така деталь, пов'язана із цим «заповітом». Давня приятельська родини Троньків, виконавчий директор Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини імені Олеса Гончара Валентина Михайлівна Іршенко розповідала, що А.Сериков та В.Гриценко переконали людей у тому, що з Л.П.Тронько не все гаразд – вона ніби намагалася викинутися із балкона своєї квартири на шостому поверсі по вул. Грушевського, 34-А і вони її насилу звідти відтягнули, врятували. Рятівники. Медалі потрібні давати.

Сама ж Лариса Петрівна таке заперечує і називає вигадкою. Але ось, що цікаво. Поселившись у квартиру академіка П.Т.Тронька, коломудейні «благодійники» вирізали металеві баліасини з решітки балкона, утворивши три великі отвори. Навіщо? Показуючи мені ці «музейні» винаходи, друзі Лариси Петрівни висловили небезпідставну підозру, що таке могли зробити лише з одною ме-

ДОКУМЕНТ	КОРЕСПОНДЕНТ			КС	СУМА ДЕБЕТ	СУМА КРЕДИТ	ПРИЗНАЧЕННЯ
	Назва кореспонденту						
ОП	Назва банку						
	МФО	№ рахунку	Ідент.код				
4608/8	КМД УДПІЗ УКРПОШТА						
1	ФГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ПО АТОШАД М.КИЇВ					1 000.00	Перерахування поштових переказ ПДВ
	322669	26049302822928	01189979				
4	НСКУ						
1	ПАТ "КБ "ХРЕЩАТИК"					2 000.00	Благод. допом. на спорудж. пам'ятника з ріш. правління № 3 від 18.05.11 ПДВ
	300670	26008000128342	19357058				
17	ПАТ "ПУМБ"						
6	ПАТ "ПУМБ"					10 000.00	Благодійна допомога від Бакірових у справі спорудження пам'ятника П.Троньку (Бакіров Ві. в Совбанові)
	334851	290266911	14282829				

Підсумок оборотів

0.00 13 000.00

Вихідний залишок

24 040.00

Виписку склав ПАТ "УКРСОЦБАНК" ШЕВЧЕНКО М.С.

Виписка з банківського рахунку про перерахування В.С.Бакіровим 10 тисяч гривень на спорудження пам'ятника П.Т.Троньку

тою – аби комусь полегшити «самогубство». У це важко повірити, але в історії довкола нерухомого і рухомого майна родини Троньків дуже багато неймовірного, такого, що не вкладається в мислення нормальної людини.

Можна лише уявити юридичні наслідки, якби взимку 2014 року А.Серикову та В.Гриценку не вдалося би врятувати Ларису Петрівну Тронько.

Закінчення в наступному номері

Коли розмовляєш із колишнім севастопольцем Юрієм Ільченком, то мимоволі ловиш себе на думці: це ж скільки набув Львів і скільки втратив Севастополь у зв'язку з його виїздом (а точніше, відчайдушною втечею) на материкову Україну!

Сергій ЛАЩЕНКО

Утім, програв Севастополь лише з точки зору українства. З точки зору керівництва ФСБ – російсько-імперський Севастополь, мабуть, тільки виграв від того, що такий ерудований проукраїнський мешканець, як Юрко Ільченко, покинув «город русских моряков»... Бо спецслужби мали б дуже багато клопоту.

Сьогодні я менше цікавлюся тим, як Юрко власним прикладом надихав кримчан на спротив. Більше розпитую про його ставлення до ідентичності, до мов і культур. Хоча й політику цілком оминати важко. Як не згадати про першу політичну акцію Юрія – рукописну листівку «Долой СССР!», яку він написав у Ялті ще в 1986 році. Тоді йому виповнилося лише 8 років, а позиція вже була. Непогано, як для юного ялтинця, правда ж? У тодішній Ялті не було жодної української школи, а українці, виявляється, були. Очевидно, це вплив батьків, особливо мами, яка мала чітку патріотичну позицію і не могла вибачити розстрілу червоними її рідного батька. Мимоволі і Юрко носив у собі образ за діда. Але ж скільки тепер є ідейних «ватників», у яких колись були репресовані дід чи прадід? Більшість людей схильна вибачити катам, воліє змиритися з давньою несправедливістю. Головне, щоб тепер жилося спокійно і безпечно, щоб дітей «у люди» вивести. Юрко ж не такий. Він із тієї рідкісної породи кримчан, які живуть, керуючись гаслом «Україна понад усе!»

***

Зустрічаємося у центрі Львова. Передусім запитую кримчанина про походження. Може, там у нього самі галичани й волиняни? Може, родичі до середини 1950-х зісхронів не вилазили? Або ж тепер десь у Канаді проживають, вперто і послідовно плекаючи українську ідентичність? Виявляється, все складніше і прозаїчніше. Є чернігівська гілка по батьковій лінії... Є закарпатська по маминій. Юркового діда-закарпатця розстріляли як ворога народу, ще до народження його мами. А ще є кримська лінія (але вона також українська!): бабуся мала прізвище Величко. Юрій вважає, що вона походить із давніх українських переселенців. Не з тих, що після 1954 року переїхали, а ще дореволюційних. Ймовірно, що й за часів Кримського ханства предки Юрія Ільченка жили на півострові. Принаймні сам він такої версії не відкидає.

КУЛЬТУРНИЦЬКИЙ «БАГНЕТ» ІЗ СЕВАСТОПОЛЯ

***

Отже, в Криму Юрко мав свою фірму «Світ знань». Вона розташовувалась на центральній вулиці Севастополя. На вивісці назва фірми була подана українською та англійською. Менш важливі написи були українською, російською та кримськотатарською. Все справедливо, як люблять Ільченки. Мови у «Світі знань» викладали 12 фахівців, а ще були секретарка та прибиральниця. Викладалася українська, кримськотатарська, англійська, французька, німецька, польська, болгарська... Були навіть японська та модна кілька століть тому латина! Ось так «інтернаціоналізував» Севастополь внук розстріляного закарпатця.

***

Запитую про подорожі, які вдалося здійснити севастопольцю. Виявляється, Юрій побував у Польщі, Литві, Латвії, Естонії, Білорусії, Молдові, Румунії, Болгарії, Франції, Німеччині, Фінляндії, Бельгії, Нідерландах... А ще у 2008 році побував у США, причому, не лише в столиці, а об'їздив половину штатів цієї країни.

***

У 2012 році побував у всіх обласних центрах Білорусії та в кількох районних. Ще перед тим на розмовному рівні вивчив білоруську мову. Прочитав немало творів білоруських класиків. Василь Биково читав не в перекладі, а в оригіналі. Скупив цілу бібліотеку білоруської літератури! «Скрізь у Білорусі я розмовляв білоруською, – каже севастопольцю. – На жаль, у відповідь чув тільки російську. Лише одна літня жінка за весь час моєї подорожі перейшла на білоруську...»

***

Ось так. А ми думали, що в Севастополі лише «совки» прожили... Ні, анексія Криму показала, що процеси там йшли цікаві, була й українська складова. Причому, український сегмент представлений людьми, за яких не соромно. Це ж яким непосидючим був Юрій Ільченко! Як він усім цікавився! «А ще у 2006 році я їздив до Болгарії, – розповідає він. – Перед тим подорожував болгарськомовними селами України. Це було в 2003 році: Болград, Ізмаїл та багато інших населених пунктів півдня Одещини...

Мені цікаво було порівнювати різні болгарські діалекти. А вже в різні села Одещини переїздили люди з різних регіонів Болгарії. І мова консервувалася. Мене це зацікавило, і я навіть склав словник одного з діалектів, яким розмов-

Юрій Ільченко

ляють у селі Главани. На жаль, все це залишилося в Севастополі. Це певна втрата для болгарської культури, адже далеко не в кожному селі півдня Бессарабії є науковці, які укладатимуть словники... Ще я представляв болгарську громаду Севастополя на з'їзді болгар Криму. Це було в 2000 році».

***

Словосполучення «Шевченківська варта», на перший погляд, може стосуватися Києва, Львова, Канева, Черкаса, Тернополя – чого завгодно, але тільки не Севастополя. Проте в цьому випадку ми з вами помиляємось. Це була суто севастопольська акція

спротиву. І День Незалежності України у серпні 2014 року молоді підпільники-лінгвісти святкували в офісі «Світу знань». Юрій Ільченко читав там свої патріотичні вірші. Під час протесту севастопольці по черзі поклали синьо-жовті букетики квітів до пам'ятника Тарасові Шевченку. Це був такий прояв незгоди з окупацією півострова.

***

Про витончені тортури у слідчому ізоляторі (для тиску на севастопольця окупанти використовували кримінальників) і про відчайдушну втечу Юрія Ільченка з Криму багато є в Інтернеті. Тут йому пощастило. Здавалося б, рідна земля і надалі повинна допомагати таким яскравим бійцям українського Опору. Але у Юрія все, як і в інших біженців. Проблеми доводиться вирішувати самому.

«Прикро, що патріотам тепер мало хто допомагає, – з сумом каже Юрко. – Єдиний, хто мені суттєво допоміг, це був Юрій Луценко. Завдяки йому в мене з'явився ноутбук, і тепер я можу листуватися, стежити за світовими й українськими новинами. Ще добрим словом можу згадати Юрія Квятковського, проку-

рора Львівської області. Він та-кож зустрічався зі мною і питав, чим може мені допомогти. Обласна прокуратура дуже допомогла, коли померла мама. Поховав я її, можна сказати, за їхній кошт. А перед тим давали гроші на її лікування. Коли перший раз маму забрали в лікарню, то в моєму гаманці було лише сорок копійок...»

***

Юрій не може спокійно говорити про нинішню війну. Вважає, що українці могли б мобілізуватися значно активніше: «Хоч я й кримчанин, але числюся в оперативному резерві першої черги. Якщо не помиляюся, там усього 130 тисяч осіб. Небагато, погодьтеся. І це переважно ті, хто вже воював на Донбасі. А інших що – війна не стосується? На мене львів'яни дивилися, як на божевільного, коли я прийшов у військкомат реєструватися. Бо біженці переважно не реєструються. І я міг би й не приходити – у мене тоді мама була в дуже важкому стані, та й батько старенький не може похвалитися міцним здоров'ям. Але ж хто воюватиме, як не ми? Найбільше болить тим, хто втратив рідний шматочок української землі...»

ПРЕЗЕНТАЦІЯ «СОЛОВЕЦЬКОГО МАРТИРОЛОГА...»

Нещодавно у читальній залі Національної історичної бібліотеки, що в Києво-Печерській лаврі, успішно пройшла презентація книги «Соловецький мартиролог Поділля» члена «Соловецького братства» Богдана Теленька.

Це літературно-документальне видання, яке містить відомості про репресованих у часи всевладдя комуністичного режиму жителів Поділля, що загинули на спорудженні Біломорсько-Балтійського каналу та інших будовах Соловецького табору особливого призначення (СЛОНа) та ГУЛАГу в далекій Карелії в 1930-х роках минулого століття.

Видання важливе для популяризації знань про Великий терор 1937–1938 рр. В рамках презентації було одногосно створено громадський комітет на захист історика-дослідника Сандармоху та таємних поховань жертв сталінського режиму в Карелії та на Соловецькому архіпелазі Юрія Дмитрієва, над яким зараз триває судилище, сфабриковане ФСБ РФ. До нього зголосилися ввійти відомі в Україні та за її межами політв'язні радянського режиму, правозахисники, народні депутати України, громадські активісти...

Редактор хмельницької газети «Проскурів» Богдан Теленько свою цьогорічну відпустку використав для завершення досить тривалої роботи над книгою «Соловецький мартиролог Поділля». Вийшло доволі об'ємне видання, в яке вдалося вмістити понад 4,7 тисячі персоналії вихідців лише з Хмельницької області, які загинули на будівництві Біломорсько-Балтійського каналу в системі Соловецького табору особливого призначення (СЛОНа) в далекій Карелії в 1930-і роки. Це видання має зацікавити насамперед багатьох мешканців області, адже серед цих страдників наші співвітчизники практично з усіх її районів теперішньої Хмельниччини. Однозначно вони знайдуть там своїх однофамільців або навіть родичів, тож автор планує майбутню презентацію цієї книги зробити в усіх районних центрах краю у вигляді меморіальних заходів із вшанування пам'яті про цих мучеників. Автор переконаний, що якраз нині, як ніколи, подібна трагічна інформація повинна дійти до найширшого загалу. Адже йдеться про засекречені архіви радянських спецслужб, які осіли у сховищах ФСБ

Росії, до яких тільки відомими їм шляхами дісталися російський дослідник комуністичних репресій Юрій Дмитрієв зі своїми друзями. Так вийшло, що саме автору видання у Карелії в серпні 2013 року під час щорічної Прощі на Соловки Юрій Олександрович передав цей масив інформації, яка вбирає понад 70 тисяч справ репресованих із усього СРСР, які загинули на Біломорі. Уявіть, який великий відсоток серед них припадає на репресованих з України. Хоча йдеться лише про частину цієї трагічної статистики. Річ у тім, що кремлівський агітпроп і в сталінські, і в нинішні часи приховував справжнє число жертв на цій будові першої п'ятирічки «страни советов».

Теленько зізнається, що не збирається складати руки, якщо не побачить належного інтересу до цього, вважає, меморіального й суспільно значущого літературно-документального проекту, а за будь-яких обставин доведе його до логічного кінця.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК,
голова громадської організації
«Міжнародне об'єднання
«Соловецьке братство»»

Поки ви читаєте «Культуру і життя», Фейсбуком шириться флешмоб про тринадцять читацьких зізнань.

Кожен, хто вирішить стати учасником, а їхня кількість уже перевищила за пару сотень, пише допис про свої читацькі пригоди, вподобання або факти зі свого читацького життя – під хештегом #13_читацьких_зізнань.

Флешмоб започаткувала книжкова блогерка Ксенія Різник на Фейсбуківій сторінці під назвою «Етажерка». Вона написала так: «Надивилась я різних TAGів на ютубі та й завидко мені стало, от як весело все у тих ютуберів. Наче письмові блоги – це лише для зануд. Але це ж не так! Тож пропоную невеличке завдання, і водночас тег, наприкінці я запрошу вас, дорогенькі, приєднатися. Сьогодні день читацьких секретиків!»

Свої історії пишуть прості читачі і відомі письменники, держслужбовці і фрілансери. Пишуть довго і коротко, пишуть соковито і сухо. Інколи це дуже веселі історії, а інколи тільки потішні. «Усі охочі, приєднуйтеся до #13_читацьких_зізнань, тегайте друзів, нехай розмов про книжки буде ще більше», – запрошує Ксенія.

Ми вибрали для вас дві найцікавіші з них. Автор першої – директор видавництва «Смолоскип», директор Українського інституту книги Ростислав Семків. Авторка другої – поетка Олена Гусейнова.

Ростислав Семків, автор книги «Як писали класики»:

1. В принципі, я нічого стільки не робив у житті, скільки читав. І я не шкодую.

2. У п'ять чи шість років я запитав у своїх друзів та подруг у дворі, чи знають вони, як звати давньогрецьку богиню кохання. І вони втекли від мене. Так я зрозумів, що читання цікавить не всіх.

3. Улюбленими книжками з дитинства були повісті та романи про море та морські пригоди. Зібрав цілу бібліотеку. Тому маю непереборний сентимент до всього, що пише Антон Санченко.

4. У родині всі кругом читали. Тітка ігнорувала й ігнорує досі художню літературу, але масово читає подорожній нон-фікшн. Окремі бібліотеки були в батьків, у тітки з дядьком, у діда й бабці й у мене також. Кожної неділі приходили друзі діда-бабці, й вони обговорювали «нові надходження».

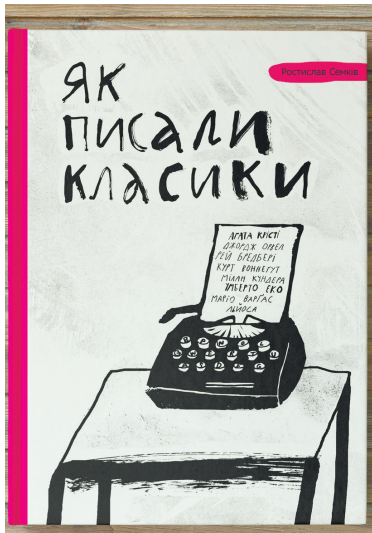
5. Десь ще перед школою потрапив у книгосховище бібліотеки Тернопільського ПТУ № 2, оспіване в книжці Анатолієм Дністровим, – відтоді там мене можна було спокійно залишати на увесь день. Я досі певен, що саме звідти є портал у Вавилонську бібліотеку.

6. Шкільну програму я ніколи не читав, бо вже все мав прочи-

ТРИНАДЦЯТЬ ЗІЗНАНЬ

Ростислав Семків. Фото Олеси Біди

тане до того. Найбільше тоді читав історичні романи. Місце на балконі в кріслі біля етажерки з книжками – досі одне з найкращих на цій планеті. Більшість літа минала там.

7. В школі почав читати тексти англійською. Першим був Селінджер. Зараз англійською читаю головним чином наукові тексти. Проте досі певен, що найкращий спосіб її вивчити – це Агата Крісті в оригіналі.

8. На початку педінституту (на початку 1990-их) повернулася заборонена українська література: Хвильовий, Підмогильний і Яновський, а також Празька школа надовго воцарилася в моїй свідомості. На четвертому курсі компанію їм склали Юнг, Яусс та Ізер.

9. У Могилянці була відкрита наступна порція української класики (Домонтович), перевідкрита класика класика (найперше, Леся Українка). Тоді ж прийшли світові модерністи. Компанію теоретиків очолили Джеймсон, Бодріяр і Фуко. Увесь цей час (ще від позиції восьмої) сучукрліт нервово курить на балконі.

10. Так, я прочитав Джойса за одну добу й досі вважаю його, поруч Пруста, Кафки, Вулф, Фолкнера та Маркеса, найпотужнішим світовим письменником – все це найкращі стилісти, а воно ж головне. Утім, на магістерці заголовковими письменниками для мене стали Кортасар, Кундера, Павич – і, звісно, Умберто Еко.

11. Кожного року зараз найбільший масив читання – це студентські роботи (1200–1500 ст.) та тексти літературних конкурсів (2–3 тис. ст.). Трапляються вельми цікаві речі, але насправді – це просто мій фах.

12. Із зовсім приємного – найбільше читаю нон-фікшн та наукові монографії. До художньої літератури, крім перевірених ав-

торів, ставлюся насторожено, а до сучукрліту все ще дуже скептично.

13. Так, вважаю, що до десятої сторінки книжки, аби вона захопила читача, має з'явитися тіло (голе або мертве), але ще краще працює гумор. Бо читання таки має бути радісним.

Олена Гусейнова, авторка книги «Супергерої»:

1. Моя перша самостійно прочитана книжка – «Легенди і міфи Давньої Греції» Куна – досі лишається головною книжкою. Коли в музеях бачу чорні та червоні фігурки богів і героїв на античних вазах, почуваюся серед родичів.

2. У п'ять років я прочитала «Чарівника смарагдового міста» і далі наступні п'ять частин – аж до «Таємниць покинутого замку». Відтоді підсіла на серйозність і наскрізних героїв. Еркюль Пуаро, Бенжамен Малоссен і Герхард Зельб – мої найдорожчі.

3. В сім років я точно знала: якщо мій чоловік не буде схожим на Джима Гокінса, то буде схожим на Діка Сенда або на Роберта Гранта.

4. В дванадцять років я знайшла тоненьку книжку Мацуо Басьо. Вона була в суперобкладинці й з передмовою. З найбільшим захопленням в передмові згадувався вірш про жабку, відтоді я знаю, що в передмовах про найкращі вірші не пишуть. І не люблю передмов і суперобкладинок.

5. В 1994 році вийшов перший номер «Кур'єра Кривбасу». Мені було п'ятнадцять років, і наступні десять років найбільше я боялася стати письменником (Батько Олени Гусейнової, письменник та лауреат Шевченків-

ської премії Григорій Гусейнов, є головним редактором цього журналу, – прим. ред.).

6. Я прочитала двотомник Миколи Куліша в 1995 році в читальному залі бібліотеки університету імені Карпенка-Карого. Це був мій перший приїзд в Київ.

7. Я не любила українську поезію, поки не прочитала Патрицію Килину.

8. На іноземній філології в Криворізькому педінституті був один викладач літератури й один курс з літератури. Курс тривав один семестр. Там я прочитала A Valediction: Forbidding Mourning Джона Донна і дізналася, що Джойс – графоман (ні, викладав не Андрій Кокотюха).

9. Джойса прочитала одразу після того, як дізналася, що він графоман. Потім прочитала ще раз, коли знайшла «Лекції з зарубіжної літератури» Володимира Набокова. Потім ще раз, коли знайшла «Поетику Джойса» Умберто Еко. Потім поїхала в Дублін. З'їла бутерброд з горгондолою і купила лимонне мило. Потім вийшла заміж 16 червня (у Блумсдей, день, присвячений головному герою Джойса; також

Олена Гусейнова

перерахована їжа, яка згадується в романі Джойса – прим. ред.).

10. Після «Жарту» Мілана Кундери я зрозуміла, що можна писати не тільки книжки, а і книжки про книжки.

11. Моя подруга Світлана Матвієнко якось сказала: «Якщо тебе щось бентежить, подивись, що про це написано». І я досі вважаю це однією з найкращих порад.

12. Я думаю, що бібліотека має бути велика. А «я можу захопити цю книжку прочитати в старості», «це красива книжка» і «мені подобається запах книжки» – поважні причини купити книжку.

13. Я переконана, що всі люблять читати. Просто не всі мали шанс навчитися. Є рецепт, і він виглядає так: треба дізнатися про найбільше бажання людини й підсунути книжку, яка би входила в саме тіло цього бажання. Рецепт дав збій один раз. На захист рецепту скажу – орган, відповідальний за бажання, там був не дуже.

Нещодавно відомому українському рок-гурту «Козак Систем» виповнилося 5 років.

У їхньому доробку – 3 платівки, близько десятка хітів, які знають напам'ять усі патріоти української музики. З 2012 року гурт достойно представляє нашу країну на фестивалях за кордоном. А в часи Євромайдану він став обличчям України у польських ефірах. Його популярність дедалі зростає і набирає обертів. Так, пісня на слова Василя Симоненка «Не моя» 22 березня цього року була нагороджена премією «Селекція» від радіостанції «Джем FM» – у номінації «Сингл року».

Іван Леньо – соліст гурту, його обличчя і голос. З ним ми обговорили багато болючих питань, які гурбують кожного другого українця. Про сьогоднішнього, громадянську позицію та секрет успішності гурту читайте в інтерв'ю...

– Гурту «Козак Систем» вже 5 років. Що це означає для Вас? На якому етапі творчості Ви перебуваєте та чи розділяєте ці етапи?

– Перш за все, ми щасливі, що маємо можливість творити разом із тим колективом, який називається «Козак Систем». Безперечно, на певні етапи ми нічого не розділяємо, взагалі, намагаємося бути активними безперервно. Кожен день у нас насичений, плідний і цікавий, тому те, що нам 5 років чи 2, 1, 10 – ми не рахуємо. Для нас найважливіше, щоб ми однаково сприймали дійсність, без якихось особливих збочень.

Загальна концепція сприйняття світу у нас є, і дуже приємно, що ми доповнюємо одне одного, і в нас виходять ті пісні, які надихають – і нас, і тих, хто ці пісні слухає. Нам приємно, що Бог дає нам можливість творити, бути гострими, бути актуальними, бути сучасними, і тому, думаю, якщо все буде складатись так, як зараз, то нас попереду чекає ще дуже багато всього цікавого і плідного.

– Ви як фронтмен гурту маєте чітку громадянську позицію, створюєте виключно українськомовний продукт. Чому обрали саме цей шлях і чи не було вагань, якою мовою співати?

– Зрозуміло, що ніяких вагань не було, бо наша мова – українська. А якщо говорити про громадянську позицію, то мене дивує, що в нас серед людей творчих професій є ті, які не вважають себе громадянами цієї країни. Це парадокс, але він із часом відійде у минуле й стане атавізмом. Тому що кожна країна, яка зараз демонструє всьому світу високий рівень життя, рівень свідомості, проходила ті етапи, які зараз проходимо ми. В кожній країні були революції за гідність, за правові, за цивілізаційні норми...

Я це розумію, адже ми їздимо світом з хлопцями і маємо мож-

«В УКРАЇНІ НЕ МОЖЕ БУТИ ІНШОГО СВІТОГЛЯДУ, НІЖ УКРАЇНСЬКИЙ», — ІВАН ЛЕНЬО

ливість аналізувати, як це в інших країнах. Ми йдемо шляхом тих держав, які вже зараз відбулися як демократичні, в яких працює закон, громадянська думка, а люди можуть впливати і на свій розвиток, і на розвиток країни.

– Ви певний час навчалися в Росії. Що то були за роки?

– Ну, це була вимушена акція... Тому що я закінчував Уманське музичне училище – як акордеоніст. А

чомусь у Радянському Союзі вважалося, що акордеон – це інструмент загарбника, тобто німецький. І не в кожному вищі можна було навчитись гри на акордеоні. А грати на баяні я не хотів. Оскільки в Київській консерваторії, до якої я мав би вступати, не було кафедри акордеона, проте вона була в деяких великих російських містах, то мені довелося вчитись у Воронежській консерваторії.

Завдяки цьому я правдивіше знаю, хто такі так звані росіяни. Більшість із них бажає нам, українцям, смерті, бажає, щоб ми не відбулися як нація, щоб ми не сформувалися як народ... Мені легше давати оцінку тим подіям, які зараз кожен із нас аналізує. Пізніше вже, коли Україна здобула незалежність, я перевівся до Київської консерваторії, котру закінчив у 1995 році, вступив до аспірантури, яку закінчив у 98-ому. У Воронежі вчився у професора Олександра Склярова, який викладав акордеон. Все, що я витягнув звідти, – це ті фахові речі, які мені були потрібні.

– Ваш гурт дуже часто гастролює різними країнами, й у Вас дуже тісна співпраця саме з Польщею. Як Ви ставитесь до цієї політичної позиції, яку висловлює Польська Республіка щодо «Волинської різанини» 1943-го року?

– Безперечно, ставлюсь негативно. Історія України та історія Польщі тісно переплетені. У цій історії було дуже багато, скажімо так, – кривавих днів, тижнів і місяців. Дошкулили ми одне одному достатньо. Я знаю, що зараз у Польщі існує політичне крило, яке зацікавлене в тому, щоби посварити Україну і Польщу. Впевнений, що вони фінансуються з російської території, а Росія – як імперія – зацікавлена у конфлікті України з усіма її сусідами. Так було завжди. Це така її вічна поведінка.

Знаю, що колишній Президент України Віктор Ющенко разом із польським Президентом потис-

нули руки, домовилися, що вони перегортають цю сторінку історії і що ні наша сторона, ні польська – не згадують більше про ті важкі часи і криваві події. А ще з того листа починається нова історія, історія дружби, якою вона є в побуті. Ми справді часто граємо в Польщі і бачимо істинне ставлення поляків до звичайних українців. На побутовому рівні жодної ворожнечі між нами немає, а те, що є сили, які підігриває російський істеблшмент, безперечно, погане, і ми маємо про це знати.

– «Легідна українізація» друзів у Фейсбуці... Російськомовних із них Ви погрожували видалити. Це дало свої результати?

– Це була не «лагідна українізація», і я, звичайно, припустився помилки. Зараз розумію деякі психологічні аспекти й акценти, які не варто було робити, якщо хочеш, щоби навколо змінювався простір. Ідеться про те, що кожен із нас має свою територію свободи, і кожен має вади. Якщо ти хочеш, щоби хтось змінив свої вади, ти маєш діяти настільки продумано, з розумінням, щоби отримати відповідний результат, а не просто виговоритися чи викричатися.

Я віддаю перевагу тим людям, які знають більше мов, ніж одну-дві, поважаю тих, які пересилили свою ліню, позбулися чужої для себе мови. Тому що мова тягне за собою культуру, культура тягне за собою світогляд. Не може зараз бути в Україні іншого світогляду, ніж український. Він спочатку повинен сформуватись, а потім уже має відбутися «І чужого не цурайтесь».

– Цей висновок Ви зробили після того, як долучились до процесу запровадження квот на українську музику? Чи дали вони якийсь результат?

– Квоти – це такі недолугі спроби щось змінити. Було дуже багато противників цього, і це також зрозуміло, тому що для багатьох – це бізнес. На неукраїнській музиці виросла величезна кількість людей. І коли втручається якась сила, яка ламає схеми, безперечно, всі починають від цього кричати, бути незадоволеними. Але кожен, хто кричить, мав би розуміти, що всі ініціативи з українською мовою в радіопросторі, телевізійному просторі – виникають для того, щоби ця країна відбулася як справді незалежна.

– Можна сказати, секрет успіху «Козак Систем» у тому, що, окрім спільної творчості, Ви з хлопцями між собою дружите?

– І це також. Секрет успіху «Козак Систем» – у нашому відчутті простору, в нашій правдивості, професійності, згуртованості, актуальності та в нашій «чоловічості». Я думаю, сукупність цих складових і формує загальне враження від гурту «Козак Систем».

У цій статті хочемо висловити низку думок, які мають посилити позиції дослідників (зокрема молодих) щодо вивчення української музичної культури в різних її сферах.

Українська музична наука мусить розширювати об'єкти своїх досліджень, бо цього вимагає від неї час, і вона повинна виконувати завдання, що їх ставить незалежна Україна.

Які нові музикознавчі теми, точніше – комплекси тем, виникли на нашому музичному горизонті за останні 25–50 років? Якщо за точку відліку взяти 1960-і роки й спробувати від неї протягнути лінію до сьогодення, то побачимо, що український музичний процес висунув багато нових завдань для ґрунтовного дослідження. Знаємо, що в 1960-і роки настав момент стилістичного оновлення української музики, йдеться про

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИКОЗНАВСТВА СЬОГОДНІ

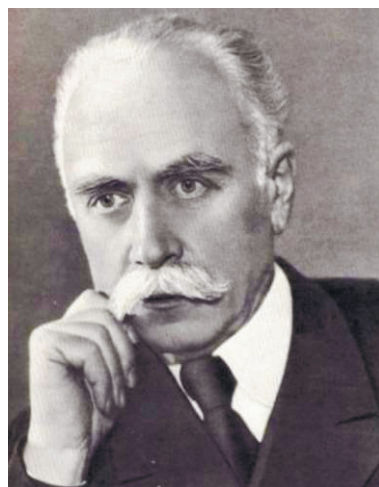

Б. Лятошинський

пошуки нової композиторської техніки та нової музичної мови. Тоді постала проблема тотального оновлення музики в Радянському Союзі. Згодом, після 1991 року, ця тенденція стане дещо іншою і, мабуть, складнішою для науковців.

Візьмемо українську музику 1920–1950 років, представлену творчістю Б. Лятошинського, Л. Ревуцького, С. Людкевича, В. Барвінського, В. Косенка та інших композиторів. Доробок цих митців вимагає дещо різних підходів щодо їхньої оцінки. У творчості Ревуцького і Лятошинського ми постійно підкреслювали новаторські риси в му-

зичній мові, в драматургії; в музиці Барвінського, Косенка, Людкевича акцентували увагу на їхній активній праці в розробці окремих жанрів, музичних форм в українській музиці (концерт, кантата-симфонія, камерно-інструментальні жанри, романсова творчість). Наприклад, доктор мистецтвознавства С. Павлишин у своєму вступному слові на ювілейному концерті В. Барвінського відзначила, що в його композиторській праці йшов процес опанування певних жанрів, тобто його музика, як і музика Косенка та Людкевича, залишалася в рамках романтичної музич-

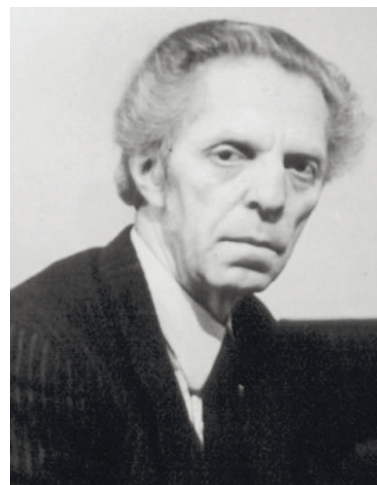

Л. Ревуцький

ної мови, в рамках тематично-образної системи романтиків.

Водночас мусимо пам'ятати, що у 1930–1950-і роки в Радянському Союзі не було дозволено використовувати нову композиторську техніку, так звану буржуазну. Було б неправильно, якби ми відкинули доробок деяких із названих вище композиторів. Отже, навіть ХХ століття в українській музиці, зокрема, перша його половина, є проблемою для дослідників, музичних критиків і педагогів. Багато проблем висуває вивчення української музики, котра була написана у другій половині цього століття.

Будемо вважати, що три епохи в українській музиці досліджені відносно добре: це бароко, класицизм і романтизм. ХХ століття вивчене частково. Але недостатньо досліджені такі музичні епохи, як Античність, Середньовіччя і Відродження. До речі, автор цих рядків у своєму навчальному посібнику для музичних ВНЗ «Історія української музики» (праця вийшла у світ у 2015 р.) зробив нову періодизацію розвитку української музики за стильовими творчими напрямками: Античність (I–VIII ст.), Середньовіччя (IX – середина XIII ст.), Відродження

В. Барвінський

(середина XIV – кінець XVI ст.), Бароко (кінець XVI – середина XVIII), Класицизм (друга половина XVIII – перша чверть XIX), Романтизм (XIX – перша чверть XX), Сучасність (друга чверть XX – початок XXI ст.).

До такої періодизації мене наштовхнули наукові праці С. Семенюка («Історія українського народу», 2010) та А. Іваницького (низка праць з фольклористики). Від С. Семенюка я взяв нову концепцію історії України, від А. Іваницького – глибину і точність аналізів музичних явищ, що виникають у процесі розвитку фольклору та фольклористики.

Автор цих рядків у згаданому вище посібнику «Історія української музики» (від найдавніших часів до першої чверті XIX ст.) українську Античність представляє народними колядками і щедрівками; Середньовіччя – билинами і творами Б. Лятошинського та Є. Станковича про події цієї історичної епохи. Окремо скажемо про українське Відродження. В нашому музикознавстві цей творчий напрямок і стиль майже не досліджений. Водночас друга половина XV – третя чверть XVI століття багаті на музичну народну і напівнародну творчість (історичні пісні, думи тощо). Мені вже доводилося говорити про цю музичну епоху як в «Історії української музики» (від найдавніших часів до першої чверті XIX ст.), так і в науковій доповіді «Українське музичне Відродження» (Постановка проблеми. Творчість, виконавство, музична освіта), яка опублікована у збірнику наукових статей Київського університету імені Бориса Грінченка.

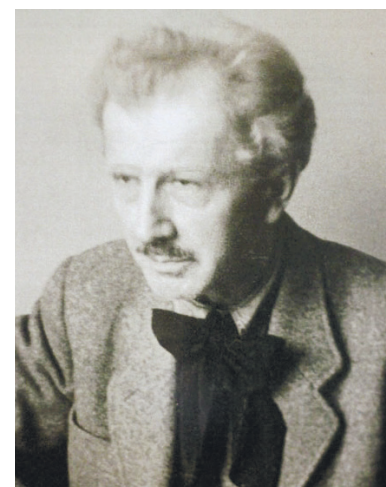
Нова періодизація в розвитку української музики за художніми напрямками і стилями вимагає інтенсифікації наукової діяльності й наукової результативності. Спробуємо трохи пом'якшити. Ми б хотіли мати оновлену багатотомну історію української музики (над другим її виданням

працює Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології), серію ґрунтовних монографій, присвячених музичним напрямкам і стилям в українській музиці, музичні навчальні посібники й підручники з історії української музики для ВНЗ, наукові та науково-популярні праці про композиторів, книги з музики для дітей.

Отже, окресливши тематику для нових досліджень з історії й теорії української музики, ми хочемо висловити низку принципових позицій, які могли б, на нашу думку, інтенсифікувати сучасну українську науку:

1) Не варто допускати конфліктів між дослідниками. В минулому були ситуації, в яких молодий дослідник вважав свого попередника «ворогом», молодь нерідко витрачала усі свої зусилля через заперечення попередника.

2) Краще у таких ситуаціях рекомендувати молоді підхоплюва-

С. Людкевич

ти ідеї своїх попередників і розвивати їх.

3) Не варто дублювати теми наукових (і навіть науково-популярних) праць, бо не слід допускати ситуації «десь густо, а десь пусто».

4) Історики й теоретики музики мають цікавитися працями фольклористів, які розробляють теми з народної музичної творчості (фольклор стає нерідко об'єктом історика музики, наприклад, в епоху Античності, Відродження) та дослідженнями істориків, що вивчають розвиток суспільства.

5) Доцільно координувати дії науковців НАНУ, музичних ВНЗ, музикознавців Спілки композиторів України, Національної ліги українських композиторів та інших спілок, проголосивши девіз «Рухаймося вперед у музичній науці».

6) Критика у лавах науковців має бути конструктивною.

7) Держава, зокрема Міністерство культури та Міністерство освіти й науки, повинні взяти на себе фінансування видання наукових і науково-популярних праць з музики, навчальних посібників тощо.

Степан ЛІСЕЦЬКИЙ,
кандидат мистецтвознавства

В. Косенко

РІК ПЕТРЕНКА ТРИВАЄ

Слов'янці активно включилися у святкування 200-ліття від дня народження свого славетного поета-земляка Михайла Петренка. Так, у редакції інтернет-видання «Діловий Слов'янськ» відбулося підведення підсумків та визначення переможців конкурсу «Творчість Михайла Петренка в фотографіях сучасників».

До конкурсної комісії, яка оцінювала роботи, входили представники відділу культури, методичних об'єднань міста, журналісти, фотографи, представники проекту «Ідентифікація Петренків». У конкурсі взяла участь 30 учасників віком від 10 до 77 років. Переможцями стали Дарина Кузьміна, Ярослав Слущкий, Вікторія Коваленко. Головний приз отримала Валентина Ніскородова.

Також у стінах Донбаського державного педагогічного університету за ініціатииви Донецької обласної організації Національної спілки краєзнавців України пройшов всеукраїнський науково-практичний семінар «Михайло Петренко: до проблем історичної пам'яті». За

Переможець конкурсу «Я б землю покинув і в небо злітав».
Фото Валентини Ніскородової

результатами роботи семінару ухвалено постанову, в якій наголошується на актуальності творчої спадщини поета-земляка Михайла Петренка, на необхідності й надалі продовжувати дослідження у галузі петренкознавства.

Учасники заходу побували на горі Карачун. Там поклали квіти до обеліска загиблим воїнам, з висоти оглянули краєвиди Слов'янська, які так романтично оспівував поет Михайло Петренко.

Семен ВАСИЛЕНКО

НАЙКРАЩІ СЕРЕНАДИ СВІТУ

Літо розпочалося з пісень про кохання. «20 пісень про кохання» – таку назву має програма квартету солістів IMPRESSIO.

Еліза СОЛОДКА

Квартет Муніципальної чоловічої академічної хорової капели імені Левка Ревуцького – це проект, якому лише 6 місяців. У його складі – четверо м'язистих чоловіків, які, окрім артистичної зовнішності, мають ще й неймовірні голоси: Сергій Заболотний (бас), Костянтин Коренев (баритон), Денис Шпак (ліричний тенор) та Володимир Шевчук (драматичний тенор). Їхній дебют відбувся у виставі «Ми, Майдан» Київського академічного театру «Колесо». Після цього квартет почав активно розвиватись та створювати повноцінні концертні програми.

Хлопці виконують вокальні твори у популярному в світі

стилі classical crossover, що поєднує в собі класичну музику з різними сучасними напрямками. Чоловічий колектив розбавляє неймовірна Анна Зарецька – солістка капели. «Ця ідея у мене виникла дуже давно, я з нею носився 10 років. Користуючись нагодою, що став генеральним директором, я зробив цей колектив. У цьому мені дуже підтримав департамент культури. Наразі актуальна популяризація хорової музики, яка не має стояти на місці, вона повинна йти в маси, в народ», – розповів засновник і керівник квартету, генеральний директор капели імені Ревуцького Олександр Круковський.

Квартет Impressio і Анна Зарецька успішно виступають і в концертних залах, і на невеликих майданчиках. Наприклад, свою програму «20 пісень про кохання» вони показали в одному зі столичних клубів. Формат такого виступу дуже цікавий. «Клубний варіант» концерту полягає у тому, що глядачі, сидячи

за столиками, можуть одночасно вживати їжу, напої та насолоджуватись мистецтвом. Артисти ж тим часом – у напівтемряві, на фоні штучних зірок – привчають глядачів до високих зразків класичної музики за принципом: «спочатку ми приведемо публіку у наші зали, а потім будемо її виховувати»... Того вечора світові хіти про кохання на кшталт I love you, baby, Time to say goodbye чи Bésame mucho, прозвучали дуже автентично.

У виконанні колективу можна почути і пісні українських композиторів, і світові хіти. Репертуарний діапазон виконавців великий: від «Червоної руті» Володимира Івасюка («Два кольори»), «Варто чи ні?» до саундтреку до фільму «П'ятий елемент», який виконує Анна Зарецька. Родзинкою та ведучою концерту була актриса театру «Колесо» Аліна Проценко, яка зачитала кілька віршів Ліни Костенко.

Незважаючи на те, що квартет створений нещодавно, на думку пана Олександра, він уже виконав дуже багато роботи. Наразі солісти працюють над підготовкою музичної вистави на тему французького шансону, а також над українською програмою. Квартет Impressio, як і хорова капела імені Ревуцького на чолі з генеральним директором Олександром Круковським та художнім керівником Андрієм Карпінцем, відкриті до нових експериментів. «Зараз у нас є задум – з великим хором – зробити рокову програму... Взяти хіти від Beatles до Queen», – заінтригував пан Олександр. Тож доки у музичному світі відбувається міграція жанрів, очевидно, що ці «співочі хлопці» нас ще не раз здивують.

Фото авторки

НА ТАКИЙ КОНЦЕРТ НА ЗАХОДІ ПОБІЖАТЬ

Заслужений академічний симфонічний оркестр Українського радіо виконав «ОРКЕСТРОВІ ШЕДЕВРИ ХІХ СТОЛІТТЯ».

Музиканти під керівництвом художнього керівника і головного диригента – народного артиста України Володимира Шейка виконали увертюру до опери «Тарас Бульба» Миколи Лисенка, симфонічну фантазію «Ніч на Лисій горі» Модеста Мусоргського, увертюру-фантазію «Ромео і Джульєтта» (твір 42) Петра Чайковського, а також симфонічну сюїту «Шехеразада» (твір 35) Миколи Римського-Корсакова.

Провідною в опері «Тарас Бульба» є героїко-патріотична сюжетна лінія, що виражається у конфлікті між українським народом

«Чуттєво, патріотично, фантастично та по літньому спекотно! – поділилася враженнями сповнена гордості за колег артистка хору Українського радіо Віра Самойленко. – «Шехеразада» занурила в казку. Мене найбільше вразила «Ніч на Лисій горі». Ця містична потойбічна музика завжди має відклик у душі, незважаючи на те, що тема, може, й претензійна. Я почула справжнього Чайковського – емоційного, з тонким нюансуванням, при тому, що він взагалі дуже складний композитор. Очікуєш завершення фрази, а вона не закінчується, бо постійно в розвитку та збагачується. Вразили кульмінаційні місця. Те, що концерт почався з увертюри до «Тараса Бульби», – патріотично».

та польською шляхтою. Музикознавці пояснюють: твір розпочинається героїчною, закличною темою у виконанні духових інструментів. Далі музика швидко розвивається, з'являється друга лірична тема пісенного типу. Вона ллється, немов повноводний потік могутньої ріки. Слухаючи цю музику, сповнюєшся упевненості, що народ, завдяки історії якого вона народилася, – нездоланий.

В увертюрі-фантазії «Ніч на Лисій горі» передано атмосферу часів Київської Русі, коли на Лисій горі язичники проводили обряди, відьми – свої шабаші, а древні волхви робили перші підземні ходи.

В увертюрі-фантазії «Ромео і Джульєтта» тривалий вступ передає загальний колорит міста, зображаючи єдиний образ конкретного персонажа – патера Лоренцо (священика, який допомагав закоханим). Ми ніби чуємо, як він розповідає сумну історію, свідком якої став. Добір певних акордів нагадує звучання церковного хоралу. Головна партія Тібальда та Меркуціо – образ ворожнечі та ненависті, а побічна – це чарівний образ кохання.

А музикознавець, радіожурналіст Людмила Кучеренко, яка спостерігає за творчою діяльністю колективу давно, зробила для себе такі висновки: «Музикантам під силу виконання крупних форм – симфоній, ораторій, кантат і мініатюр, які в них виходять просто блискуче: із нюансами та розумінням того, що вони грають. На такий концерт, як сьогодні, публіка на Заході побіжить ще й тому, що пропонується вічна музика. Вона мелодійна, в ній відчувається симфонічний розвиток, не примітивна та не складна, доступна і водночас високого гатунку».

Я знаю, що колектив багато гастролює. Його чекають у різних країнах світу, в найкращих залах. І приємно, що у спекотний літній день можна прийти до філармонії та поринути у красу цих звуків, відпочити, на кілька годин забувши про те, що коїться навколо нас. Будемо очікувати нових робіт та одкровень від цього колективу. Зичимо виконавцям більше їздити Україною та прославляти її у світі».

Світлана СОКОЛОВА
Фото авторки

Напередодні 150-річного ювілею видатного українського письменника, публіциста, поета, перекладача і громадського діяча Осипа Маковейа наші журналістські дороги пролягли до міста Заліщики Тернопільської області.

Надія ПАСТЕРНАК

Там він жив і працював останні роки свого життя, і там знайшов свій вічний спочинок. ...У Заліщицькій спеціалізованій школі з поглибленим вивченням комп'ютерних технологій імені Осипа Маковейа зразу при вході на стіні висить великий портрет письменника. А поруч виписані слова зі щоденника, які стали його життєвим кредо: «Працювати, жити для народу треба – мушу». Саме тут, у прикордонних Заліщиках, на березі Дністра, який розділяв тоді західну частину України на Австро-Угорщину, а згодом – Польщу та Румунію, це кредо реалізувалося вповні.

«ПРАЦЮВАТИ, ЖИТИ ДЛЯ НАРОДУ ТРЕБА — МУШУ»

У цій школі є гарний музей Осипа Маковейа, де можна довідатися про його життя та діяльність, і особливо – про заліщицький період, який був надзвичайно плідним для нього. «Осип Маковей прибув до Заліщиків 1913 року як викладач учительської семінарії, невдовзі став директором, – розповідає Олександра Петринка, вчитель української мови і літератури та завідувач музею. – З його прибуттям тут дуже поживалось національне життя. Осип Маковей прагнув долучити до навчання дітей українців, бо на той час тут було багато поляків, євреїв, і їхні діти навчалися у вчительській семінарії, а він вишукував обдарованих дітей серед українців, їздив по селах, спілкувався із сільськими вчителями. Він хотів щоб саме українські вчителі навчали українських дітей, бо знаємо, яке на той час тут було засил-

ля поляків і яким був їхній вплив на виховання дітей.

Осип Маковей був свідомим українцем, який дбав і про добробут людей. Організував у Заліщиках кредитну спілку для допомоги робітникам і селянам – щоб вони могли скористатися кредитними коштами, які самі ж збирали у складчину, і могли розвивати якийсь бізнес. Він був хорошим учителем і турботливим, як батько, директором. За часів директорства Маковейа в учительській семінарії організовано хор, драматичний гурток і оркестр. Життя тут завирувало. Він також возив своїх учнів на екскурсії». У музеї є фотографії, де він з учнями на екскурсії в Червоному, де ще був збережений панський маєток.

Під час Першої світової війни звідси, із Заліщиків, Осипа Маковейа призвали до армії, і він проходив службу як зв'язківець. «Усі

злігодні війни він переніс на собі, про це писав у листах до дружини. Кілька разів переходив Карпати, бо цесарська армія, в якій він служив, то наступала, то відступала. Він бачив кров і смерть українців, які воювали у двох ворогуючих арміях – цесарській і царській. Йому це дуже боліло, і він тоді написав прекрасну поезію «Брати», яка ілюструє, як на полі бою впали два вояки: один – в австрійській формі, другий – в російській, але виявилось, що вони розмовляють однією мовою. І виникло питання: а навіщо ж воювати українцям один проти одного? Ще тоді Маковей мріяв об'єднати Україну в одну державу, і ця його мрія здійснилася». Який актуальний вірш «Брати» в наші дні! Таке ж оповідання «Границя».

Перебуваючи в Заліщиках, він бачив, як на румунський бік летить зграя ворон, а потім повертається, і селянин, з яким він розмовляє, не має можливості зустрітись зі своєю донькою, котра опинилася по той бік кордону. Там його поле, і він каже: «Дурна ворона, і та може собі вільно літати, куди хоче, а я не маю можливості ні доньку побачити, ні онуків, ні поле своє обробити, бо все пропало». Теж актуально сьогодні, тільки в іншій частині України.

За проукраїнські погляди Маковейа переслідували і польські, і російські окупанти, які в період 1918–1919 років тут час від часу змінювались. У період безвладдя його навіть обирали міським війтом, тож коли вкотре прийшли поляки, його звинуватили в лояльності до радянської влади і заарештували. Кілька тижнів Осип Маковей провів у Чортківській тюрмі. Туди його запроторили після Шевченківського вечора, але оскільки явних провин не

було, то невдовзі випустили. Коли про це довідалася заліщицька молодь, то вирішила його зустріти на залізничному вокзалі. Прийшло майже все місто, студенти впряглися у повзі і так везли Осипа Маковейа до його помешкання. Цей факт свідчить про велику шану і любов до свого вчителя.

А мешкав Осип Маковей зі своєю дружиною Ольгою та племін-

ницею, яка у них виховувалася, – у кімнатах на другому мансардному поверсі при військовому шпиталі. Це приміщення у центрі Заліщиків збереглося донині. Зараз там приватний готель, а на місці вчительської семінарії, де він працював, – новобудова. Після смерті Маковейа дружина повернулася до батьків у Бережани, з особистих речей сім'ї в Заліщи-

БРАТИ

*В темних горах, при окопах, у болоті,
там зійшлися два вояки по роботі.
Не зійшлися, тільки впали край дороги,
поранені – сей у плечі, той – у ноги.*

*Один стогне: «Тату милий, мамо рідна!»
Другий плаче: «Діти любі, жінко бідна!»
Подивився сей на того довго, тихо, –
здивувала рідна мова, спільне лихо.*

*«Поможіть мені, земляче, рідний брате!
Не по волі я загнався у Карпати...»
«Я поможу, милий гостю з України!
Чей по волі не бажав ти нам руйні!..»*

*Б'ють гармати надобраніч, стогнуть гори,
Звір лісами утікає в темні звори.
Два вояки завивають свої рани,
спомінають і родину, і кайдани:*

*«От звела нас люта доля раз до купи,
не у гості, тільки в полі, тут, де трупи...
Виріс, брате, я далеко – у Полтаві,
а загину у Карпатах на мураві...»*

*Другий каже: «Горе, брате, нам, нещасним,
нашим людям, нашим нивам, горам красним,
та найтяжче наше горе – люта сила,
що з братів та воріженьків поробила.*

*Та не плачмо, бо віджити ми ще годні;
вилічимо свої рани і народні;
кров пролита не пропаде, зродить нива –
буде, буде Україна ще щаслива!»*

ках дещо залишилося. Племінниця передала до музею крісло Осипа Маковея, а в директорському кабінеті спеціалізованої школи імені Осипа Маковея зберігається його книжкова шафа – дуже цікава і гарно відреставрована.

«Повернувшись із війни, Осип Маковей продовжував вчителювати, – веде далі свою розповідь наш гід. – Він багато працював, а серце в нього не було здорове. 1925 року відбулася остання матура за директорства Маковея, і 21 серпня він помер – за робочим столом. Лікарі поставили постановили: «від розриву серця». Поховали його 23 серпня. Похорон відбувся за старовинним козацьким звичаєм: труну віз запряжений білою парою волів із позолоченими рогами віз, прибула величезна кількість людей із навколишніх сіл, цілі громади на чолі зі священниками, з хоругвами – ті, хто знав його особисто і хто ніколи не знав, але читав його твори.

Прибули делегації зі Львова, з Буковини, де він теж якийсь час жив і працював. Нам розповіда-

ли, що тіло Осипа Маковея місцевий священник відмовився занести до церкви, його відспівували на подвір'ї. Чому? Мабуть, були якісь особисті непорозуміння, але відповідь на це питання може дати творчість письменника, де він з особливим гумором описував і українських патріотів, і духовних осіб, висміював їхні вади, мабуть, не просто так. Може, той священник упізнав себе в якомусь творі?..

На могилі Осипа Маковея посадили тую і встановили простий хрест. Згодом, уже за радянських часів, облаштували бетонний надгробок. Кажуть, за німців цю пишну тую зрубали на вінок на честь дня народження Гітлера, але вона знову відросла з кореня – двома стовбурами, і росла до минулого року. Туєю міська влада вирішила зрубати, бо там гніздилися багато ворон, і з цього приводу в Заліщиках потім було багато публічних дискусій: міській владі дісталось від патріотично налаштованих громадян. Що ж? Туї нема, але могила, яка розташована відразу при вході на місь-

кий цвинтар, гарно облаштована. Уже за незалежної України на цьому надгробку встановили невеличкий хрест і портрет Осипа Маковея. Поруч похований його учень Ярослав Смеречанський, який написав багато пісень на слова вчителя. І ще на цьому цвинтарі є братські могили часів Першої світової війни, пам'ятник Січовим стрільцям.

Ми відвідали і цей цвинтар, і ще один – величезну братську могилу періоду Першої світової на вїзді із Заліщиків, де поховано 11 830 (одинадцять тисяч вісімсот тридцять!) воїнів німецької, австрійської і російської армій. Тільки вдумайтесь у цю цифру! Як же то були бої на цій чудовій, Богом даній місцині України з середноморським кліматом! У цій могилі поховано багато українців, які воювали з різних боків фронту. Це кладовище було облаштоване у 1914–1918 роках, а в такому вигляді, як воно зараз, обладнане німецьким урядом у 1937 році. Й написано там, що ці воїни полягли «За Батьківщину». Тільки Батьківщина ця в кожного була своя...

Велетенська братська могила вражає, зачіпає за живе і дає відчуття той час Осипа Маковея, коли він дивився на кров і смерть українців по різні боки фрон-

ту, коли сам був змушений, хоч не безпосередньо, стати учасником тої всесвітньої бійни. Він мав слабе здоров'я, особливо зір, тож на передову його не брали: він служив у зв'язку, був перекладачем цензури, бо знав багато мов, і військовим кореспондентом. Тут, на цій високій кручі, стоячи перед могилами одинадцяти тисяч восьмисот тридцяти воєнків, молодих обірваних життів, ще більше розумієш глибокий зміст того вірша «Брати», всієї творчості Осипа Маковея і трагізм наших днів.

...Ми відвідали Заліщики разом із делегацією Яворівського району на чолі з головою районної ради Володимиром Сичаком. У її складі були начальник відділу культури і туризму райдержадміністрації Володимир Балух, його заступниця Наталія Лялюх і редактор районної газети Володимир Дацко. Відбулася тепла зустріч у кабінеті голови Заліщицької районної ради Івана Дрозда.

Відбувся обмін думками з приводу святкування 150-літнього ювілею Осипа Маковея, що пройде у серпні. Ця постать об'єднує і майже ріднить два райони Львівської і Тернопільської областей. Бо у Яворові, на березі невеличкої річки Шкло Маковей народився, а в Заліщиках, на березі могутнього Дністра, який робить тут велику петлю, він знайшов свій вічний спочинок. Також дуже корисною була взаємна презентація обох районів і обмін думками з різних питань у галузі культури. Яворівська делегація посадила біля пам'ятника Осипа Маковея вічнозелений самшит і запросила Заліщицьку делегацію на святкування до Яворова, які розпочнуться 23 серпня. Усім присутнім, а особливо нам, журналістам, ще трішки привідкрилася і стала ближчою постать майстра слова, який віддав своє життя служінню народу, – Осипа Маковея.

Фото Йосипа МАРУХНЯКА

ДІЯЧ ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Із кременю викрешується вогонь. Ця константа найчастіше з'являється в уявленні тих, хто добре знає Василя Кременя.

Із кременю – тож із життєдайного мінералу. Із кременю – із чогось твердого, натурального, щільного, незламного характеру («не людина – а кремень»). І, нарешті, вогонь – чинник людської цивілізації.

На людський вимір ідеться про суто людські якості: моральність, людяність, глибоку ерудованість, діловитість, здатність швидко вирішувати життєві проблеми. Дуже важливою є безпосередня причетність до причинності розвитку нашої нації і держави, а відтак, і до творення живої історії країни, що найкраще виражає натуру В. Кременя.

Справді, життєвий шлях Василя Григоровича – яскравий доказ успішності українців. Хлопець зі звичайного села на Сумщині, який вчився у простій сільській школі та закінчив її з золотою медаллю, навчався у столичному університеті. Завершив його з відзнакою, тож заслужив викладати у виші. У своїй роботі виявився незвичайним і, отже, був покликаний до управління державою.

Нова історія України уже була націлена на майбутнє. Це вимагало, насамперед, зміни суспільного ладу, і на цій новій основі – перспективного державного проектування, вибудовування економіки не на сировинній основі, а на високих технологіях, на нових знаннях, зокрема, у вигляді нових моделей, проектів, стартапів тощо.

Культурний і гуманітарний простір країни теж вимагав нових засобів об'єднання громадян навколо смислових ідей в одній смисловій спільноті. Тож належало донести до ширших верств населення, що настав необхідний в історії час змін, і що комунізм та посткомунізм не є справжньою ідеологією.

Високий рівень інтелекту, відчуття майбутнього, об'ємне і наскрізне бачення проблем, що сконцентровано виокремлювалося в його працях за нових можливостей, були необхідні Інституту стратегічних досліджень України. Тут його 1992 року призначили заступником директора справжньої «фабрики розуму», покликаної здійснювати аналітичне забезпечення внутрішньої і зовнішньої політики України. Тут він виріс як державник, політик, здатний компетентно й оперативно ухвалювати необхідні рішення.

На посаду керівника служби з гуманітарної політики Адміністрації Президента В. Кремень на початку становлення нової держави підходив ідеально. Він

Василь Кремень

переймався вирішенням питань самоідентифікації української політичної нації, формування українського гуманітарного простору, гуманнішого, людянішого співіснування людей. Досягненню цього сприяло усвідомлення, що основні причини, які визначають економічний і соціальний розвиток країни, лежать у сфері не стільки матеріального, як духовного порядку. Тож почали із донесення до громадян розуміння, що настав час змін у державі, в якій громадянином стають не за паспортом, а за дієвою участю в управлінні нею.

Проблема употужнення держави була надзвичайно актуальною. У ті складні часи новонародженої України актуальними були слова М. Бердяєва про те, щоб не перетворити земне життя на рай, а щоб запобігти перетворенню його на пекло. Водночас було чітко усвідомлення того, що держава, в якій життя людини мало важить, не зможе побудувати громадянське суспільство.

Розбудову України було розпочато з модернізації суспільної свідомості, усвідомлення того, що вона складається з людей. Сильні люди – сильна держава. І навпаки: недоліки, які домінують у людей – це недоліки держави, що її послаблюють. Адже держава – не що інше, як частина, характеристика та простір існування особистості. Держава така, якими є її люди: вона проростає з людських характерів (Платон). Тож стратегічні завдання вимагали побудови правової, соціальної країни, розвитку громадянського суспільства, формування єдиної націо-

нальної ідеї, що протягом усієї історії визрівала від формування української ідентичності до становлення незалежної держави. Над цим В. Кремень і працював в Адміністрації Президента України, де яскраво засвідчив уміння реагувати на виклики сьогодення, глибоке розуміння фундаментальних принципів у перспективі людського існування, філософію людиноцентризму як новий тренд метасвітогляду, що забезпечує повсякденне, наповнене гуманістичним змістом і цінностями життя кожного індивіда.

У незалежній державі, згідно з її концепцією, національна ідея – як основа державної ідеології і мотиватора громадянської поведінки – повинна формуватися відповідно до періодів та умов людського життя: дитиноцентризму, студентоцентризму тощо, аби у всьому і всюди була людина. Саме людина є елементарним осередком суспільства і перетворення соціального середовища на рівні елементів. Вона змінює властивості цього середовища, а також поле можливих шляхів його розвитку, що сприяє досягненню бажаного майбутнього стану суспільства як складної системи. При цьому суспільство змінюється зсередини, через комунікативні зв'язки.

Тому мистецтво державного управління полягає в умінні створити так звану деліберативну демократію, тобто такі інститути демократії, які могли би максимально використовуватися публічно. Цій проблемі було присвячено не менш важливу державну і парламентську

діяльність В. Кременя упродовж 1998–2000 років, коли він був народним депутатом Верховної Ради України. Василь Григорович – один із тих, хто виступав стабілізатором у конструктивній роботі парламенту, багато зробив, щоб вона була дієвою. На відміну від нинішніх часів, тоді депутатів ще силою не «зганяли» для голосування. Уряд намагався працювати з Парламентом в унісон. Комітети Верховної Ради України активно й конструктивно готували й ухвалювали закони. У той час Парламент мав зовсім інше значення, ніж тепер, і В. Кремень у ньому був одним із найактивніших і найдіяльніших депутатів. У народі цінується той депутат, котрий якомога частіше голосує.

Що особливо виокремлює Василя Кременя в державних справах як ефективного державотворця, то це його діяльність на посаді міністра освіти і науки України. Час показав, що ініційовані та проведені ним реформи в галузі освіти і науки були, по суті, одними з перших справжніх, а не «фейкових». Вони виявилися суттєвими й дієвими, і їх високо оцінило суспільство. Вони також стали ключовими. Адже вирішення будь-якої з актуальних проблем суспільства починається з освіти. Навіть у розвитку економіки центральне місце належить людині, яку формує освіта. Тому справжнє реформування в суспільстві, як організаційно, так і змістовно, починається з реформування освіти.

Суспільству знань потрібна людина розумна – як наріжний спосіб її буття, що передбачає створення умов для її інноваційного вираження; забезпечення живої комунікації на основі вільного знання іноземних мов; оволодіння цифровими комп'ютерними технологіями; дотримання принципу та практики самодостатньої людини; утвердження суб'єкт-суб'єктних відносин між учнем та вчителем, основне покликання якого – навчити учнів навчатися. Нарешті, потрібно інтегрувати громадян у Європу, в глобальний світ, зберігаючи водночас український патріотизм. Реформаторські зміни стосувалися всіх ланок освіти й були заслужено оцінені як дієві та ефективні. Так, системні трансформації відбулися в загальноосвітній школі, у вищій освіті й економічній сфері. Українську мову як державну вивчали всі. Кількість учнів, котрі навчалися українською, зростає з 60% до 75%, а в Донецькій області – на 30%.

Державотворча спрямованість В. Кременя також щільно пов'язана з активною громадською роботою, відомою далеко за межами країни. Важливими її напрямками є інформаційно-освітня, науково-

просвітницька діяльність, пов'язана з Товариством «Знання» України, – Всеукраїнською громадською організацією, яку він очолює з 1998 року. Товариство, що об'єднало найкращих представників української інтелігенції, виконує важливу функцію інтелектуалізації України, поширює новітні сучасні знання, які зміцнюють основи нашого суспільства та держави. В. Кремень очолює Товариство «Знання» України не в кращі часи. Системні рейдерські атаки, захоплення приміщень, «розбазарювання» і «прихвитизація» майна, відсутність необхідного правового поля для його економічної діяльності – далеко не єдині проблеми. Боляче переживало Товариство і зміну поколінь у кадрах, перехід на нові, багатьом невідомі рейки господарювання.

З приходом Василя Григоровича почалася, як стверджують працівники Товариства, його «кремелізація». З'явилося стратегічне бачення розвитку організації, посилилась організаційна складова в діяльності апарату, зміцнилися зв'язки з обласними організаціями, розвинулися нові форми й методи подання знань через свої організації та інституції. Товариство – єдиний засновник Університету сучасних знань (його назва належить В. Кременю), він має мережу в різних областях України, куди входять 5 коледжів, 2 інститути й 5 філій. Розвиває мережу планетаріїв, серед яких Київський – один із найбільших у Європі, що демонструє найсучасніші методи візуалізації знань.

Всеукраїнське громадське об'єднання Товариство «Знання» України поставило перед собою великі та відповідальні завдання: сприяння подальшому й швидкому розвитку освіти дорослого населення, створення системи неперервної освіти громадян, підвищення культурного, наукового та освітнього рівня широких верств населення.

Товариство також взяло на себе частину суспільних і державних функцій щодо випереджальної модернізації суспільної свідомості засобами усної пропаганди – через лекційну, комунікативну, роз'яснювальну діяльність, що дає можливість українському народу зробити крок у майбутнє.

Перша умова модернізації – збереження своєї культури, культурного національного фонду, поширення нових знань про славу історію України, забезпечення конфесійної згоди.

З 1999 року запрацювали науково-просвітницькі центри Товариства «Знання» України, створено мережу народних університетів українознавства, розроблено програму курсів підвищення кваліфікації національних кадрів українознавства

та організовано системні курси з української історії та державної мови. Загалом, через цю систему курсової підготовки пройшли навчання близько 9 тисяч офіцерів усіх силових структур та Військово-морського флоту України, а також працівники державних установ східних та південних областей. Учителям історії, військовим частинам подаровано близько 60 тисяч українських книжок на патріотичну тематику. Цю акцію було здійснено за підтримки української федеральної кредитної спілки «Самопоміч» міста Нью-Йорка.

Майже щодня в Товаристві читаються лекції на актуальні проблеми, які потім розміщуються на сайті та поширюються через Інтернет. На сьогодні їх більш як двісті. Сайт Товариства є одним із найбільш запитуваних у пошуковій системі Google.

У лекційній діяльності і курсовій підготовці академік В. Кремень бере безпосередню участь. Володіючи даром оратора і яскравого харизматичного лідера, він збирає масові аудиторії слухачів, які завжди заповнені.

Просвітництво Василь Григорович приділяє надзвичайно велику увагу. Мабуть, це йде від максимуму його натури та глибокого усвідомлення, що просвітництво є не лише важливим засобом для вираження моральних і духовних законів, а й каталізатором їхнього виконання, синхронізації державних принципів із людськими моральними законами.

У період гібридної війни зростає значення живого слова, за яким не заховається неправда. Бо що може протистояти тотальній брехні, її популяризації, до якої залучений величезний і потужний апарат нововідтвореної імперії? Лише усне поширення правди. З аргументацією, в діалозі, в зіставленні фактів та аргументів. Особливо це важливо на Сході України, де створено нові осередки Товариства «Знання» України.

У президента Товариства вдало поєднуються дві чудові риси – просвітника й адміністратора. Завдання першої – спонукати себе слухати, завдання другої – примусити себе слухатись. Протягом 20 років його діяльності на цій виборній посаді він не просто вів засідання президії Товариства, а й контролював підготовку кожного питання, що порушувалося. А вже зобов'язання управлінського апарату – виконувати ухвалені рішення.

Саме від В. Кременя виходить ініціатива стратегічного розвитку Товариства, підвищення його дієвості в забезпеченні здійснення українським суспільством важливих кроків у майбутнє, виходу на абсолютно новий рівень розвитку. Основою цього є опора на власні сили, збереження національного коду, залучення найкращих традицій народу.

У науково-просвітницькій, інформаційно-освітній діяльності варто зосередити увагу на мобілізації

суспільної свідомості задля ефективного використання наявних мінерально-сировинних, аграрних та інтелектуальних ресурсів, виокремлюючи останні. Долучитись до підвищення серед населення рівня комп'ютерної грамотності, знання іноземних мов, культурної відкритості, щоб освіченість стала головною цінністю суспільства, постійно зміцнювати каркас національної ідентичності.

Слід наголосити, що Товариство, хоча й неполітична організація, одночасно глибоко державницька структура, яка, насамперед, опікується употужненням України. Держава і нація – це не статична конструкція, а живий організм, що розвивається, і випереджальна суспільна свідомість повинна через її оновлення й нові ідеї модернізувати країну, здатну до перманентної осмисленої адаптації.

Секрети багатогранної державотворчої та просвітницької діяльності щільно переплетені з науковими пошуками академіка В. Кременя. Він – автор більш як 1000 наукових праць. Про його науковий авторитет свідчить бібліометрика української науки. Василь Григорович є лідером цитування в Україні в галузі педагогіки за індексом Хірша, відповідно до бібліометричного профілю Google Scholar.

1997 року В. Кремень обраний президентом Академії педагогічних наук України. Під його керівництвом заклад, що 2010 року набув статусу національного, перетворився на головний центр наук про освіту, педагогіку та психологію в країні. Василь Григорович також визнаний у всьому світі як філософ, котрий посилив підґрунтя фундаментальних проблем світової філософської думки.

Увесь його колосальний державотворчий, просвітницький, професійний досвід, помножений на енергію його патріотичного активізму, сприяв утвердженню цивілізаційних вимог соціального перетворення, для якого він робив набагато більше, ніж можна зробити у звичайних умовах, але, за словами Василя Григоровича, менше, ніж потрібно було б з огляду на нинішні проблеми та об'єктивні обставини.

І в цьому – весь Василь Кремень, який для нас – не лише людина з високим покликанням, а й символ, уособлення образу всієї України, що обов'язково, немов кремінь, вибухне іскрами, як тільки на нього опуститься меч. Велич країни визначається величию її громадян, і саме таким громадянином України і є Василь Григорович КРЕМЕНЬ.

Василь КУШЕРЕЦЬ,
віце-президент Товариства «Знання»
України, голова правління Товариства
«Знання» України, доктор філософських
наук, професор, член-кореспондент
НАПН України, заслужений діяч науки
і техніки України

В АМЕРИЦІ СЕРЕД КРАЩИХ

Україну представлено на одному з найстаріших арт-ярмарків США – Art Expo New York, де презентовано роботи митців більш ніж 40 країн.

Київський арт-простір Lera Litvinova Gallery – в особі кураторів Леонори Янко та Лери Літвінової – показали зарубіжній аудиторії роботи заслужених ху-

дожників України Леоніда Забровського та Наталії Папірної, а також витвори концептуальних митців Лери Літвінової, Олени Пронькіної, Наталії Корф-Іванюк та Олексія Іванюка. Спеціальною подією стала презентація нової роботи німецького епатажного стріт-арт митця Johnny Crack. Виставку українського мистецтва відвідали представники Консульства України в Нью Йорку та заступник Art Expo New York.

У рамках New York Art Week – Art New York та Context New York об'єднали зусилля, щоб показати найкраще з мистецтва XX та XXI сторіччя. На ярмарку було представлено більш ніж 1200 митців з 50 країн світу. Організатори влаштували спеціальний попередній показ, де були продемонстровані роботи Енді Ворхола, Вільяма де Кунінга, Роя Ліхтенштейна, Девіда Хокні та Демієна Герста. Щодо Ворхола: вшановуючи пам'ять митця, організатори влаштували ретроспективу фотографій Крістофа фон Хоенберга, який знімав його життя для Vanity Fair.

Інформація та фото надані Lera Litvinova Gallery

ФАНТАСТИЧНЕ «МІСТО В МОРІ»

17 живописних полотен, створених під час та після Венеційського пленеру, представив художник Мар'ян Лунів.

Експозицію «Венеційські канікули» розгорнули у столичній виставковій залі офісу Програми імені Фулбрайта. Автор – живописець, графік, дизайнер. Його творчість представлена на десяти персональних і понад двадцяти колективних виставках в Україні та за кордоном. Окрім безпосередньо художньої роботи, Мар'ян Лунів – автор, співавтор і активний учасник соціально-значущих мистецьких проєктів в Україні, Європі, США та Австралії.

Директорка Київського представництва Інституту міжнародної освіти та Програми імені Фулбрайта в Україні пані Марта Коломиєць нагадала про багаторічну виставкову роботу інституції, яка цьогоріч святкує 25-ліття присутності у науковому та культурному середовищі України.

Мар'ян Лунів та український дипломат Володимир Шкуров із дружинами: Веронікою Алексанич та Тетяною Шкуровою

А Мар'ян Лунів розповів: «Вибираючи найменш туристичні маршрути, де за спиною не чути галасливих туристів, насолоджуючись спокоем, повітрям, небом (то розкинутим до горизонту, то пошматованим будинками, що туляться непристойно близько), ти смакуєш це місто – фрагментами, кольоровими плямами, ранковими дзвонами, піснею гондольєра... Мене не полишало відчуття нереальності, особливо,

коли, мандруючи хвилин 10–20, не зустрічаєш жодної людини, – місто видається фантастичною декорацією!

Місто естетичної насолоди та глибокої культури. Були місця, які постановив собі для відвідин: і це не Гранд-канал, міст Ріальто чи площа Сан-Марко, серед них – величні венеційські собори та мініатюрні площі».

Світлана СОКОЛОВА
Фото надані Мар'яном ЛУНІВИМ

У червні 2017 року в селі Богданівка Яготинського району Київської області відбувся VI Всеукраїнський сільський фестиваль народної творчості «КАТЕРИНИНА ПІСНЯ», присвячений пам'яті народної художниці України Катерини Білокур.

Ніна ГОЛОВЧЕНКО

Ця культурна подія сприяє популяризації художньої та епістолярної спадщини майстрині та відродженню духовності українського народу загалом.

Традиційно учасники фестивалю збираються вранці біля музею-садиби К. Білокур по вул. Білокур, 72, де директор закладу, невтомна Ольга Шаповал, емоційно та захопливо розповідає про самобутню мисткиню, її драматичну долю та коротку славу, яку вона пізнала в останні роки життя в Україні та Франції. У маленькій хатині збережено інтер'єр, особисті речі, ранні роботи і предмети малярства К. Білокур. Експозицію підсилюють традиційні предмети побуту: рушники, вбрання, що були актуальними в українському селі першої половини ХХ століття. Осучаснюють музей-садибу книги, мистецькі альбоми, фото, буклети і відеофільми, що поглиблюють і фіксують для історії життя і творчість художниці, яка ступила за поріг хати у світ малярства і розірвала коло традиційного селянського буття. Кімнати чисто вибілені, прикрашені квітами, які так любила Катерина Василівна, підлога застелена сухою духмяною травою, скошеною на леваді наприкінці городу. А у дворі садиби квіти розкошують наживо від весни до пізньої осені...

Мистецькі колективи зазвичай прибувають до Катерини Білокур у Богданівку з квітами. Нині троянди, ромашки, півонію, шовкову траву і запашну м'яту у вінок пам'яті мисткині вплітали шану-

НА ПРОЩУ ДО КАТЕРИНИ

вальники її таланту з Київщини, Полтавщини, Черкащини та Чернігівщини. Своєрідний перформанс підсилювало пісенне популярі з улюблених творів Катерини Василівни та пісень на її вшанування. Це хвилююче дійство – поєднання квітів, пісні, яскравих сонячних променів і буйної зелені з незримою присутністю художниці біля її оселі – втілює шире бажання небайдужих людей хоча б у інших світах обігріти майстриню справжньою любов'ю.

Наступний етап фестивалю – проща до Катерини. Від садиби К. Білокур учасники фестивалю рушають з вінком до могили художниці, що розташована на території меморіального комплексу в центрі села. До ходи – своєрідного спокутування провини українців за те, що вчасно

На панахиді, що триває біля могили К. Білокур, кожен молиться за світлу пам'ять обдарованої українки та глибше усвідомлює відповідальність за те, що талант,

ного аматорського фольклорно-етнографічного ансамблю «Берегиня» Богданівського сільського будинку культури, – модерували захід: представляли колективи,

додавали доречні коментарі про історію пісні чи певного звичаю, вітали учасників, дякували сільським головам за підтримку своїх колективів та фестивалю «Катеринина пісня», запрошували до слова, до вручення/отримання подяк і відзнак, до знімкування.

Двадцять один колектив із колоритними назвами «Берегиня», «Мальви», «Чураївна», «Оберіг», «Відлуння Полісся», «Гречаники», «Сузір'я», «Травневі роси», «Яворина», «Хуторянка», «Ковалівчанка», «Горлиця», «Вербиченька», «Великодимерські баламути», «Черкаські цокотухи», Вищепулатецький народний хор і солісти (Галина Лихацька) – співали давні фольклорні композиції, класичні народні та авторські пісні, читали вірші на пошану художниці Катерини Білокур. Потужна енергетика української пісні, щира емоція тепла і причетності до творчості – створили неймовірну атмосферу.

не розгледіли і не підтримали розквіт таланту Катерини Білокур, чим обумовили її злиденне життя в холодній хаті, малювання прихватком, зневагу через те, що вона не така, як звичайні сільські жінки... – приєднують ся мешканці села та гості, котрі під'їжджають на свято здалеку.

непересічну особистість треба бачити, цінувати і підтримувати вчасно. Митець має відбуватися у гармонії зі світом, а не всупереч усьому...

Найтриваліше дійство фестивалю – виступи народних творчих колективів. Розпочинається концерт своєрідною інтродукцією, алюзією до картини К. Білокур «Богданівські яблука»: глядачів пригощають яблуками, у такий спосіб ніби причащають непосвячених Катерининим світом.

Цього року концерт відкрив почесний гість – народний артист України, соліст Національної опери України Ігор Борко, який виконав декілька класичних українських романсів. У рамках концерту перевидання книги про життя і творчість К. Білокур М. Кагарлицького презентувала вдова письменника Ольга Кагарлицька. Співведучі заходу Ніна Михайлишина, громадський діяч, народознавець, і Надія Слабковська, керівник народ-

ВРАЖЕННЯ ПРО ФЕСТИВАЛЬ ВІД ЙОГО УЧАСНИКІВ

Ігор Борко:

Я підтримую такі заходи, тому що співаю для людей. Я був першим співаком, коли ми відкривали цей щойно започаткований фестиваль з Миколою Кагарлицьким, але це вже історія. Та основне: такі сільські фестивалі дають упевненість у тому, що українська пісня є і буде вічно.

Ніна Михайлишина:

Творчі фестивалі в Україні стають все більш популярними. Пізнання власної історії і культури дають змогу українцям виносити на загалу чи іншу подію, цікаві факти з життя відомих діячів, історичних подій тощо. Небайдужі, активні та непересічні люди шукають перлинки у своїх селах і містечках не тільки для того, щоби привабити туристів, а й для того, щоби повернути увагу світу до духовно знакових місць на мапі України. От тоді й народжуються напрочуд дивні й цікаві назви еко-фестивалів, фестивалів народної творчості та багато інших заходів. І кличуть до себе шанувальників, особливо влітку: від сонячної Одеси до історичного Києва, від Шевченкового краю до мальовничих Карпат.

«Катеринина пісня» – Всеукраїнський фестиваль народної творчості, сільський, відбувається щороку на початку червня у с. Богданівка, на батьківщині відомої народної художниці Катерини Білокур. Тут звучать самобутні і старовинні пісні, обряди і звичаї, які так любила Катерина Василівна! Тут можна причаститись усім тим, чим живе людина: любов'ю, добротою, красою світу музики, слова, емоції. Колорит дійства неповторний щорік, бо творцями є самі учасники фесту, котрі приїждять до Богданівки з черкаських, полтавських, київських, чернігівських сіл і містечок. Не виняток – і кияни. А як звучить авторська пісня-присвята Катерині Білокур! Пізнавально-щемкими є відвідини меморіального музею-садиби художниці. Небайдужість кожного з нас є і буде запорукою нових і нових починань, які в цей важкий для України час – як ковток свіжого повітря. Щоб нас знали і поважали інші – кожен повинен дбати про спільний дім, ім'я якого – Україна!

Іван Дуплій:

Ми з дружиною вже втретє приїздимо на фестиваль «Катеринина пісня» з Черкас – як глядачі. Тут щоразу відчуваємо атмосферу українства: чуємо ті пісні, які співали наші батьки. Бачимо дуже багато вишитою автентичного вбрання. Долучаємось до вшанування пам'яті талановитої українки Катерини Білокур. Переживаємо дуже щирі, хвилюючі емоції, тому що творчі колективи передають надзвичайну енергетику народної пісні, в яку наші предки вкладали і мудрість, і біль, і надію. Ми неначе проходимо обряд очищення оцими рядками й оцими голосами. Ми стаємо ближчими одне до одного, наші помисли стають щирішими і добрішими. Українська пісня – неповторне джерело духовності нашого народу.

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№ 26 (4753), 30 червня 2017 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року.

Свідчення про реєстрацію КВ № 1026 від 26.10.1994 р.

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор: Євген БУКЕТ

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-62, cultandlife@gmail.com

Видавець: Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор: Андрій ШЕКУН

Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65

Дизайн та верстка: Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат: ТОВ «Типографія "Від А" до Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40. Тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51

Розповсюдження і реклама:

Тел.: +38 (044) 498-23-64; +38 (097) 111-17-56

Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд. Вміст газети поширюється на умовах ліцензії

СС ВУ 3.0, якщо інше не вказано стосовно конкретного матеріалу.

Передплатна ціна на 2017 р.:

3 місяці – 59,81 грн; 6 місяців – 138,54 грн.

Передплатний індекс: 60969

ISSN 2519-4429

Наклад 5 000

Ціна договірна

© СС ВУ «Культура і життя», 2017

